

W O
1996
D C

Jaarverslag

ENTER

\$M

Wetenschappelijk
Onderzoek- en
Documentatiecentrum

EVESTIG

W O
1996
D C

Jaarverslag

Voorwoord

Voor het WODC is 1996 een gedenkwaardig jaar. Twee onderdelen van het ministerie, het oude WODC en de sector Onderzoek en Analyse van de directie Beleid werden samengevoegd tot één organisatie. Als gevolg van deze fusie is het wetenschapsbeleid van justitie in al zijn onderdelen (programmering van onderzoek, aanbesteding en uitvoering, advisering) in één organisatie ondergebracht. Dit betekent dat diverse activiteiten, zoals intern uitgevoerd en aanbesteed onderzoek, beter op elkaar kunnen worden afgestemd. Eén organisatie levert een grotere duidelijkheid op; voor de opdrachtgevers binnen het ministerie is het duidelijker dan voorheen tot wie zij zich met onderzoekswensen kunnen wenden. In de vorm van de informatiedesk WODC wordt ook de informatievoorziening (statistische gegevens, documentaire informatie) beter en sneller.

Fusie betekent ook schaalvergroting, met onmiskbare risico's van omslachtige procedures en afstandelijkere vormen van overleg. Aan het WODC de taak om de voordelen van de fusie te benutten met vermijding van de zojuist genoemde risico's!

Prof. dr. H.G. van de Bunt
Directeur WODC

Inhoud

- 1 Het WODC 1**
 - Raad van Advies 1
 - De organisatiestructuur 2
 - Bijzondere gebeurtenissen in 1996 3
 - Onderzoekprogrammering 1996 5
 - Waardering en benutting van onderzoek 5
 - Financiën 6
 - Personeel 7

- 2 De afdeling Onderzoek 9**
 - Productiegegevens 9
 - Kennisproductie onderzoek 9
 - Productie beleidsadviezen 10
 - Bijeenbrengen en verspreiden van kennis 10
 - Gemiddelde doorlooptijd (maanden) 11
 - Relaties met andere sectoren, middelenverdeling over sectoren 11
 - Beleidsprioriteiten, middelenverdeling over onderzoeksterreinen 11

- 3 Afdeling Extern Wetenschappelijke Betrekkingen 13**
 - Productiegegevens 14
 - Kosten en doorlooptijd 14

- 4 Afdeling Statistische Informatievoorziening en Beleidsanalyse 15**
 - Productiegegevens 15

- 5 Afdeling Documentaire Informatievoorziening 17**
 - Documentatie 17
 - Productiegegevens 18
 - Ontwikkelingen ten aanzien van het aanbod van informatie 19
 - Serviceverlening 19
 - Justitiële verkenningen 21
 - European Journal on Criminal Policy and Research 22

- Bijlage 1: Overzicht van afgeronde, lopende en voorgenomen onderzoeksprojecten afdeling Onderzoek 23**
- Bijlage 2: Overzicht van afgeronde onderzoeksprojecten afdeling EWB 33**
- Bijlage 3: Overzicht van afgeronde en lopende onderzoeksprojecten afdeling SIBa 51**

- Bijlage 4:** Lijst van in 1996 verschenen wetenschappelijke artikelen 53
- Bijlage 5:** Lijst van overige activiteiten 57
- Bijlage 6:** Personeelsbezetting WODC 1 januari 1997 63
- Bijlage 7:** Rapportage van de Raad van Advies van het Wetenschappelijk
Onderzoek- en Documentatiecentrum 67

Het WODC

Het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) is een onderdeel van het ministerie van Justitie. Het is de taak van het WODC om een wetenschappelijke bijdrage te leveren aan de ontwikkeling en evaluatie van het justitiële beleid. Deze bijdrage bestaat uit het verrichten van onderzoek, het documenteren en leveren van informatie, en het geven van adviezen. Om de wetenschappelijke onafhankelijkheid te kunnen waarborgen, ligt de eindverantwoordelijkheid voor het publicatiebeleid bij het hoofd van het WODC. De publicaties geven dus niet noodzakelijkerwijze het standpunt van de minister van Justitie weer.

De inhoudelijke programmering van het WODC-onderzoek heeft plaats binnen het door de departementsleiding vastgestelde kader. Incidenteel wordt onderzoek verricht voor externe opdrachtgevers.

Raad van Advies

Het WODC wordt in zijn functioneren terzijde worden gestaan door de Raad van Advies. Deze raad bestaat uit personen werkzaam in de wetenschap, de rechtspraak, het openbaar bestuur, het bedrijfsleven en de journalistiek, en staat onder voorzitterschap van prof. mr. M.S. Groenhuijsen. De raad zorgt voor de algemene kwaliteitsbewaking van zowel het onderzoek als de documentatie- en informatievoorziening. De raad toetst of het onderzoek en de documentatie als geheel van voldoende niveau zijn, tegemoetkomen aan redelijke verwachtingen, evenwichtig zijn samengesteld en de wetenschappelijke toets kunnen doorstaan. De raad rapporteert jaarlijks zijn bevindingen aan de departementsraad, die worden gevoegd bij het jaarverslag van het WODC. In 1996 is de raad tweemaal bijeengekomen, op 7 maart en 14 november.

Voorzitter

prof. mr. M.S. Groenhuijsen (Katholieke Universiteit Brabant)

Leden

dr. C.J.P.M. de Bont (manager Human Behaviour Research, Philips Design)

mr. S.J.A.M. van Gend (hoofdofficier van justitie, arrondissement Arnhem)

drs. F.S.H. van der Gun (directeur Nederlandse Politie Academie)

prof. dr. M. Killias (Universiteit van Lausanne)

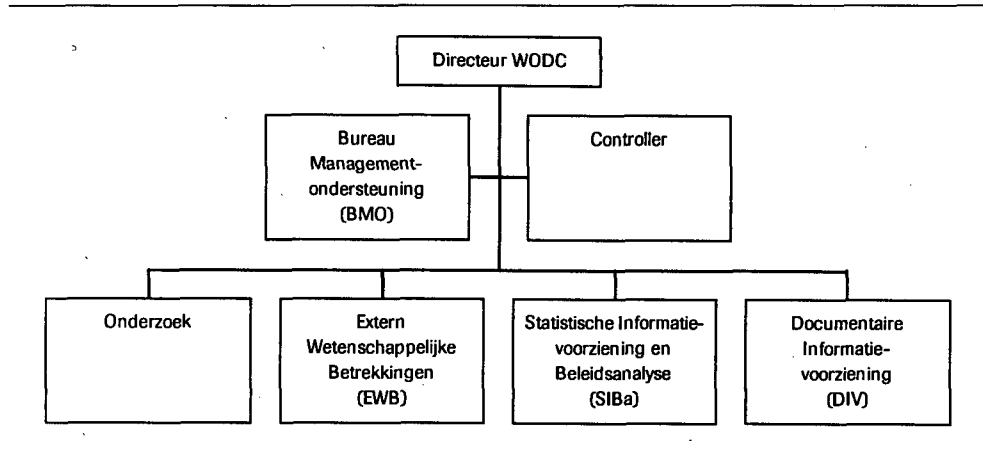
mr. J. Mendlik (president arrondissementsrechtbank Rotterdam)

prof. dr. mr. J. de Savornin Lohman (Universiteit van Amsterdam)

prof. dr. L. Walgrave (Katholiek Universiteit Leuven)

dhr. V. Deconinck (journalist)

Figuur 1: Organigram WODC

De organisatiestructuur

Het WODC ziet er als volgt uit (zie figuur 1).

- De *directeur WODC* geeft leiding aan de afdelingen van het WODC. Hij is eindverantwoordelijk voor de voorbereiding en uitvoering van het onderzoeksprogramma van het ministerie van Justitie. Hij beslist over de vraag of onderzoek intern moet worden uitgevoerd dan wel moet worden uitbesteed. Tevens is de directeur eindverantwoordelijk voor de WODC-publicaties.
- De *afdeling Onderzoek* verricht (sociaal-)wetenschappelijk onderzoek op de justitiële beleidsterreinen.
- De *afdeling Extern Wetenschappelijke Betrekkingen (EWB)* draagt zorg voor de externe uitbesteding van onderzoek en de begeleiding daarvan. Daarnaast behandelt deze afdeling subsidieverzoeken en verzoeken om dossierinzage.
- De *afdeling Statistische Informatievoorziening en Beleidsanalyse (SIBa)* verricht statistische analyses ter identificatie of doorrekening van globale trends en beleidsopties en verschaft statistische beleidsinformatie aan interne en externe relaties.
- De *afdeling Documentaire Informatievoorziening (DIV)* draagt zorg voor de documentaire taak van het WODC en verzorgt de informatievoorziening met betrekking tot wetenschappelijke en beleidsliteratuur; tevens geeft zij vorm aan het bundelen en verspreiden van kennis.
- De *controller*. Deze functionaris adviseert direct aan de directeur van het WODC over de naleving van de managementafspraken en de uitvoering van het (onderzoeks)beleid en rapporteert periodiek hierover. Hij voert de regie over de planning-en-controlecyclus en het inhoudelijke secretariaat van de wekelijkse

stafvergaderingen. Tevens is deze functionaris belast met de bevordering van de kwaliteit van de WODC-producten, het ontwikkelen van een kwaliteitsbeleid en met de zorg voor een incidentenmanagement.

- Het *Bureau Managementondersteuning* (BMO) verricht alle afdelingsondersteunende activiteiten. Bovendien zijn binnen deze afdeling de volgende taken ondergebracht: bureauredactie ten behoeve van de WODC-publicaties, ondersteuning planning en controle, en uitvoerende werkzaamheden betreffende de (externe) communicatie.

Bijzondere gebeurtenissen in 1996

Samenvoeging van de sector Onderzoek en Analyse van de directie Beleid met het WODC

Na een herschikking van taken in 1995 werd in het verslagjaar de structuur van het departement opnieuw ingericht. Onderdeel van deze organisatorische veranderingen was het samenvoegen van twee met elkaar verwante afdelingen. Per 8 juli zijn de sector Onderzoek en Analyse van de directie Beleid (O&A) en het WODC feitelijk opgegaan in één organisatie, waaraan de naam van het WODC verbonden is gebleven. Een en ander heeft per 1 november 1996 ook zijn formele bevestiging gekregen. Door deze maatregel zijn de bestaande scheidslijnen in de voorbereiding en de uitvoering van het justitiële wetenschapsbeleid opgeheven. De interne en externe onderzoekprogrammering en de activiteiten op het gebied van de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van het justitiële beleid zijn daartoe in één verband ondergebracht. De diverse activiteiten – intern en extern onderzoek, statistische beleidsanalyse en documentaire informatie – kunnen op die manier nauwer en doelmatiger worden afgestemd op binnen het departement levende behoeften aan wetenschappelijke kennis. In deze opzet is het WODC voortaan dus ook belast met het wetenschapsbeleid van het ministerie.

Wat is er veranderd?

Uit deze samenvoeging vloeit uiteraard een aantal veranderingen voort.

- *Onderzoekprogrammering.* De onderzoekprogrammering is door een projectgroep, bestaande uit vertegenwoordigers van de WODC-afdelingen, voorbereid. Ook in de nieuwe situatie zal het WODC een adviserende taak vervullen, terwijl de besluitvorming bij de departementsleiding blijft berusten.
- *Intern en extern te verrichten onderzoek.* Hoewel het WODC 'nieuwe stijl', in afwijking van de situatie voorheen, belast is met zowel het *uitvoeren* als het *uitbesteden* van wetenschappelijk onderzoek, blijft de budgettaire scheiding gehandhaafd. Dit betekent dat het externe onderzoeksbudget zichtbaar geoormerkt is en ten goede zal komen aan door externe onderzoeksinstellingen uit te voeren onderzoek. Hiermee wordt vermenging met het interne onderzoeksbudget voorkomen. De keuze om een onderzoek te laten doen door het WODC

dan wel door een externe onderzoeksinstelling is overigens primair de verantwoordelijkheid van de directeur van het WODC. In de procedure van aanbesteding van het externe onderzoeksbudget zijn verder geen wijzigingen opgetreden. De afdeling EWB blijft met deze taak belast.

- *Informatievoorziening.* De samenvoeging maakt voorts een snelle en doelmatige behandeling mogelijk van interne en externe verzoeken om informatie aangaande het justitiële onderzoeksveld. Ambtenaren, journalisten, universitaire medewerkers en anderen kunnen zich wenden tot de 'informatiedesk' van het WODC.

Belangwekkende onderzoeken in 1996

In het verslagjaar zijn enkele bijzondere onderzoeken gepubliceerd die speciale vermelding waard zijn. In de eerste plaats dient de bijdrage genoemd te worden die het WODC leverde aan het wetenschappelijke onderzoek naar de aard en de omvang van de georganiseerde criminaliteit in Nederland. Dit onderzoek werd verricht in opdracht van de parlementaire enquêtecommissie Opsporingsmethoden. Het WODC-aandeel had vooral betrekking op de analyse van omvangrijke fraudes en van de betrokkenheid van vrije beroepsbeoefenaars (advocaten, accountants en notarissen) bij de georganiseerde criminaliteit.

In de tweede plaats dienen enkele onderzoeken vermeld te worden die meer dan de gebruikelijke aandacht kregen en belangrijk waren voor de ontwikkeling en evaluatie van het justitiële beleid. De meeste aandacht ging zonder twijfel uit naar het door de hoogleraren Van der Maasen en Van der Wal verrichte onderzoek naar de praktijk en de meldingsprocedure rond euthanasie. Het onderzoek dat werd verricht in opdracht van de ministeries van VWS en Justitie leverde belangrijke conclusies op voor de verdere politieke besluitvorming over de (inmiddels aangepaste) meldingsprocedure euthanasie.

Een tweede extern verricht onderzoek dat ruime aandacht trok, was het onderzoek naar het vuurwapengebruik van de politie in Nederland. Het ging hierbij om de beantwoording van vragen over aard, omvang, beoordeling en afhandeling van politieel vuurwapengebruik. Het onderzoek, gesubsidieerd door het ministerie van Justitie, werd uitgevoerd door het Centrum van Politiewetenschappen van de Vrije Universiteit van Amsterdam.

Ook enkele door het WODC verrichte onderzoeken verdienen speciale vermelding. 'Twee jaar MOT' is de wat dubbelzinnige titel van het rapport inzake de evaluatie van de Wet melding ongebruikelijke transacties. Er wordt beschreven op welke wijze de door de financiële instellingen gedane meldingen van ongebruikelijke transacties door het Meldpunt ongebruikelijke transacties (MOT) en de politie worden verwerkt en benut. Een ander, ook voor het WODC bijzonder, onderzoek betreft de analyse van de TCR-zaak; TCR (Tankcleaning Rotterdam) is een bedrijf waarvan de directeuren inmiddels veroordeeld zijn wegens ernstige milieuovertredingen. In de nabije toekomst zullen meer casusbeschrijvingen worden gepubliceerd.

Onderzoekprogrammering 1996

De onderzoekactiviteiten van het ministerie van Justitie worden gestuurd met behulp van een tweejaarlijks onderzoekprogramma, dat tot doel heeft:

- globaal aan te geven op welke gebieden kennis aanwezig dient te zijn;
- een kader te vormen voor de prioritering van nieuwe onderzoeksvragen;
- richting te geven aan subsidieverlening bij externe initiatieven;
- richting te geven aan de verspreiding van kennis.

Het proces van programmering voor 1997 en 1998 is in het najaar van 1996 opnieuw vormgegeven. Daarbij werd beoogd een betere aansluiting tot stand te brengen tussen kennisproductie (intern en extern uitgevoerd onderzoek) en de afnemers van de kennisproducten: de departementsleiding, beleidsdirecties, afdelingen op het gebied van bedrijfsvoering, het openbaar ministerie en de uitvoerende diensten van het ministerie. In enkele ronden is de kennisbehoefte binnen het ministerie geïnterpreteerd en is er overlegd over het algemene, strategische kader van het programma. In dit algemene kader zijn vier brede 'thema's' geformuleerd, die men kan voorstellen als 'schillen' rond de problemen van justitie.

- 1 *Sociale cohesie*. De nadruk ligt daarbij op verandering in reguleringsmechanismen, veranderende relaties tussen groepen in de samenleving, veranderende posities van centrale instituties.
- 2 Daar waar de ontwikkelingen in de samenleving direct merkbaar zijn voor de werking van Justitie, kan men vraagstukken vatten onder het thema *de plaats van het recht en justitie in de samenleving*.
- 3 Een deel terrein dat tot voor kort weinig aandacht kreeg binnen het onderzoek, is *civiele rechtspleging*.
- 4 *Strafrechtelijke handhaving* is een ander deel terrein dat vanwege maatschappelijk en politiek belang onderscheiden wordt.

Een centrale eis aan het programma is dat het flexibel is en anticipeert op in tijd en inhoud variërende kennisbehoeften. Met ingang van 1997 zal de prioritering van onderzoekprojecten ieder half jaar worden geactualiseerd.

Waardering en benutting van onderzoek

Op tal van manieren is eraan gewerkt om de waardering en benutting van onderzoek te verbeteren. In de eerste plaats kan gewezen worden op de strategische betekenis van de themanummers van het tijdschrift *Justitiële verkenningen* (JV). Voor de ontwikkeling van het justitiële beleid. Enkele themanummers, zoals 'Kwaliteit van Justitiediensten', 'De groeiemarkt van kansspelen', 'Preventief ingrijpen in het gezin' en 'Financiële sporen van misdaad', hebben een bijdrage geleverd aan de discussie rond en verdere vormgeving van belangrijke beleidsinitiatieven van Justitie. Soms is de invloed direct en aanwijsbaar; het themanummer over 'gedogen' (oktober/november 1995) is aanleiding geweest voor de totstandkoming van de

kabinetsnota 'Grenzen aan gedogen'. In enkele gevallen werd ter gelegenheid van de publicatie van een themanummer een symposium georganiseerd. JV biedt ook een uitstekende gelegenheid om de eigen WODC-producten onder de aandacht van een breed publiek te brengen.

In de tweede plaats wordt getracht zo goed mogelijk in te spelen op de onderzoeksvragen van het ministerie. Om deze reden is veel energie gestoken in het overleg binnen het ministerie ten behoeve van de totstandkoming van de onderzoek-programmering 1997-1998.

Belangrijke condities voor de waardering en benutting van onderzoek zijn een goede timing (geen mosterd na de maaltijd) en een sterk op de beleidsbehoefte afgestemde onderzoeksvraag en -programmering. Aan de verbetering van beide condities wordt hard gewerkt. Voorts is het van belang dat er na publicatie van de onderzoeksresultaten terugkoppeling plaatsvindt, bijvoorbeeld in de vorm van *expert meetings* en evaluatie-oordelen over het onderzoek.

De *meting* van de waardering van onderzoek verloopt moeizaam. Hoewel een aantal projecten (Parcon, TCR, Telefoontap, Van Traa, Electronisch toezicht) onmiskenbaar nut en invloed heeft gehad voor de beleidsvorming, blijkt het moeilijk te zijn een dergelijke benutting concreet vast te stellen.

Zoals wellicht bekend, draait het WODC momenteel mee in de cyclus van het Model Nederlandse Kwaliteit van het Instituut Nederlandse Kwaliteit. In de bijeenkomsten die tot nu toe hebben plaatsgevonden in dit kader, stonden onder meer de onderwerpen 'kwaliteitsoordeel' en 'waardering door klanten' op de agenda. Een van de daar aan de orde zijnde verbeterideeën is een methode te ontwikkelen om meer systematisch gegevens te gaan verzamelen over dit onderwerp. Gezien de recente samenvoeging van de voormalige sector O&A en het WODC 'oude stijl' is ervoor gekozen om deze methode verder te ontwikkelen.

Financiën

Tabel 1 geeft weer hoe het kader en de realisatie voor 1996, alsmede de prognose voor 1997 zijn opgebouwd. Het *kader* is gebaseerd op de bedragen die zijn vastgesteld in de Managementafspraken 1996, verhoogd met de bijstellingen.

De *ontvangsten* kwamen van andere ministeries (f212.000), van politie en dergelijke voor het uitvoeren van werkzaamheden in opdracht (f80.000), en van diensten/directies van het ministerie zelf voor uitbreidingen op verzoek van projecten die volgens de programmering worden uitgevoerd (f105.000).

Op de post onderzoekkosten milieuprojecten is, evenals in voorgaande jaren, een *onderuitputting* te zien. Het WODC is wat betreft het milieu-onderzoek afhankelijk van opdrachten van de stuurgroep Handhaving milieuwetgeving (HAMIL). In tegenstelling tot voorgaande jaren is voor 1997 een programmering voor de milieu-onderzoeken opgesteld. Naar verwachting zullen in 1997 een aantal projecten op dit terrein gestart kunnen worden.

De bedragen voor de prognose zijn conform de kaderafspraken 1997.

Tabel 1: Intern wetenschappelijk onderzoek 1996 (artikel 01.09 Justitiebegroting)*

besteding	kader	realisatie				prognose 1997 WODC 'nieuwe stijl'
		uit- gaven	ont- vang- sten	over- schrij- ding	onder- uit- putting	
regulier personeel	4.354	4.414		59		7.559
integrale materiële uitgaven	400	357			43	476
onderzoekskosten						
externe projecten						9.600
interne projecten	1.120	1.506	397		12	1.015
milieuprojecten	500	239			261	500
totaal	6.374	6.516	397	59	316	19.150

* Alle bedragen x f 1000.

Personeel

In 1995 nam dr. J.C.J. Boutellier afscheid als hoofd van de afdeling DIV. Per 1 mei 1996 werd hij opgevolgd door mw. drs. M.A.V. Klein-Meijer.

Per 1 januari 1996 trad dr. H.C. Vreugdenhil in dienst van EWB als projectbegeleider.

Per 1 september 1996 trad dr. R.A. Visser in dienst als hoofd EWB.

Als gevolg van de 'herinrichting justitie' werden twee documentalistes (mw. M.H. Moene en dhr. L.A. Hermsen) van de directie Beleid overgeplaatst naar de afdeling DIV.

Mw. dr. M. Aalberts, hoofd afdeling Onderzoek, werd in september 1996 benoemd tot hoofd Bureau Kwaliteitszorg. Mw. drs. I.J. van Lith werd secretaresse bij ditzelfde bureau.

Voorts aanvaardde het hoofd van de, voormalige, sector O&A, drs. B. Berghuis, een functie bij het parket-generaal van het openbaar ministerie.

In oktober 1996 trad J.M. Wemmers in dienst van de dienst Preventie, Jeugd-
bescherming en Reclassering.

Per 15 oktober 1996 is de functie van mw. drs. L. Doornhein gewijzigd in
pr-medewerkster.

Per 1 november 1996 is de functie van dhr. J.J.A. Essers gewijzigd in controller.

De afdeling Onderzoek

In de afdeling Onderzoek concentreren de onderzoekwerkzaamheden zich op de velden politie, zittende en staande magistratuur, gevangeniswezen en justitiële hulpverlening. Daarnaast worden bijdragen geleverd op het terrein van wetsevaluatie, rechtshulp, vreemdelingenbeleid, milieuwethandhaving en drugsbeleid.

De zwaartepunten van het intern uit te voeren WODC-onderzoek in de lopende periode zijn: de herziening van de rechterlijke organisatie, de jeugdcriminaliteit en de georganiseerde vormen van criminaliteit.

De wetenschappelijke kwaliteit wordt bewaakt door methodologische toetsing vooraf, opname van externe deskundigen in begeleidingscommissies en door interne leescommissies. De begeleidingscommissies spelen ook een belangrijke rol in het bewaken van de beleidsrelevantie, tijdigheid en toegankelijkheid van het onderzoek; intern dragen de projectstructuur en het bijbehorende planning-en-controlesysteem daartoe bij. De programmacoördinator/projectleider is verantwoordelijk voor de kwaliteitsbewaking.

Productiegegevens

Tabel 2 geeft een overzicht van de afgeronde eindproducten. De kaders van de prestaties over 1996 zijn vastgesteld in de Managementafspraken 1996, vastgesteld tijdens de ministerstaf d.d. 5 februari 1996.

Kennisproductie onderzoek

Er verschenen 22 onderzoeksrapporten, waarvan 11 in de reeks 'Onderzoek en beleid' (O&B), 7 rapporten in de 'Kleine reeks' (K-reeks), en 4 overige. Dit aantal is in 1996 meer dan het kader omdat er in deze verslagperiode verhoudingsgewijs ten opzichte van het gemiddelde meer projecten in een rapport uitmondten, onder andere de literatuurverkenning 'Blokkingstechnieken tegen geweld via de audio-

Tabel 2: Afgeronde eindproducten (aantal)

	kader	realisatie			prognose
	1996	1994	1995	1996	1997
kennisproductie, onderzoek	15	17*	22	22	15
beleidsadviezen	85	69	82	82	85
bijeenbrengen van kennis	20	21	20	21	20
verstrekken beschikbare kennis	1.300	1.306	1.251	1.322	1.300

* Voorgaande jaren: 12 in 1990, 17 in 1991, 11 in 1992, 12 in 1993.

Tabel 3: Per sector geïnvesteerde middelen (kennisproductie, onderzoek), in %

sector	1995	1996
wetgeving	11	10
politie en criminaliteitsbestrijding	22	14
rechtspleging	20	27
rechtsbijstand en juridische beroepen	4	8
justitiële inrichtingen	21	24
preventie, jeugdbescherming en reclassering	12	13
vreemdelingen	3	2
overige	7	2
totaal	100	100

visuele media' werd gezien de omvang als K-reeksrapport uitgebracht. Een promotie-onderzoek is als 'overig' meegeteld en een tussenrapport is gezien de importantie van het onderwerp eveneens in de K-reeks gepubliceerd.

Productie beleidsadviezen

Het betreft hier merendeel adviezen die schriftelijk uitgebracht zijn. Hiervoor geldt dat de aan de adviezen bestede tijd (zoals verantwoord in de tijdschrijfgegevens van het WODC) en inspanning substantieel waren. Gedacht dient hierbij te worden aan variaties tussen een schriftelijk advies gedaan na veelvuldig beraad in een adviescommissie en een advies gedaan na minder of meer gerichte vragen van en overleggen met directies, directoraat-generaals en dergelijke. Verder zijn hierin opgenomen de projecten die zijn afgesloten met een notitie, en de oplegnota's/ aanbiedingsnota's (36 stuks).

Het WODC streeft ernaar actief ongevraagd beleidsadviezen te verstrekken en zal deze functie onder de aandacht van beleidsdirecties blijven brengen.

Bijeenbrengen en verspreiden van kennis

Er zijn drie literatuurverkenningen uitgevoerd, waarvan er één in de K-reeks is gepubliceerd en één door de afdeling DIV is geproduceerd.

Er werden 6 symposia georganiseerd.

- Studiemiddag 'Gokken';
- Studiemiddag 'Vuurwapens';
- Studiemiddag 'De uitvoering van de OTS';
- Studiemiddag 'Strafvervolgning tegen overheden';
- Expert meeting 'Jeugd, gezin en criminaliteitspreventie';
- Conferentie 'Blik op de Buit'.

Er werden 159 presentaties, lezingen, radio/tv-optredens, gastcolleges enzovoort verzorgd.

Tabel 4: Per onderzoeksterrein geïnvesteerde middelen (kennisproductie, onderzoek), in %

onderzoeksterrein	1994	1995	1996
wetsevaluatie	18	21	22
organisatie van Justitie	15	23	12
maatschappelijke ontwikkelingen	51	35	36
verkenning van nieuwe wegen	16	21	30
totaal	100	100	100

Gemiddelde doorlooptijd (maanden)

De gemiddelde doorlooptijd bedraagt 19 maanden voor de projecten die in de verslagperiode beëindigd zijn. Ten opzichte van 1995 is hier een afname van 5 maanden.

Relaties met andere sectoren, middelenverdeling over sectoren

Tabel 3 geeft de percentages weer van de per sector geïnvesteerde middelen (kennisproductie, onderzoek).

Beleidsprioriteiten, middelenverdeling over onderzoeksterreinen

Tabel 4 geeft de percentages weer van de per onderzoeksterrein geïnvesteerde middelen (kennisproductie, onderzoek).

Afdeling Extern Wetenschappelijke Betrekkingen

De afdeling EWB houdt zich bezig met onderzoek dat *door instanties buiten het ministerie van Justitie* wordt verricht. Dat kan betrekking hebben op:

- onderzoek dat *in opdracht* van Justitie wordt uitgevoerd;
- onderzoek dat met *subsidie* van Justitie wordt uitgevoerd;
- verzoeken om *dossierinzage*.

Opdrachtonderzoek

Een gedeelte van de uitvoering van het onderzoekprogramma van het ministerie wordt uitbesteed aan derden. Het initiatief tot het onderzoek ligt bij het ministerie van Justitie.

EWB draagt zorg voor alle fasen van het uitbestedingsproces: van advisering over de wenselijkheid of noodzaak van onderzoek tot terugkoppeling van de resultaten van uitgevoerd onderzoek naar de departementsleiding. Dit alles in nauw overleg met de (beleids)directie voor wie de resultaten bestemd zijn.

Subsidieverlening

In tegenstelling tot de situatie bij opdrachtonderzoek ligt het initiatief tot subsidieverlening bij de onderzoeksinstelling. Een onderzoeksinstituut heeft een idee voor onderzoek en vraagt hiervoor subsidie aan het ministerie van Justitie. De afdeling EWB beoordeelt dergelijke subsidie-aanvragen.

Hierbij spelen de volgende criteria een rol:

- de beleidsrelevantie (toetsingskader is daarbij de Onderzoekprogrammering);
- de wetenschappelijke waarde (in hoeverre draagt het voorgestelde onderzoek bij aan het vergroten van de kennis die over het onderwerp reeds beschikbaar is);
- de onderzoeksmethoden, waarbij ook gekeken wordt naar de haalbaarheid en uitvoerbaarheid van het onderzoek;
- de begroting (de prijs-kwaliteitsverhouding) en planning;
- de budgettaire ruimte van het wetenschapsbudget.

In het algemeen wordt met de betrokken beleidsdirectie overleg gevoerd over de beleidsrelevantie van het onderzoek. Op basis van bovenstaande overwegingen wordt subsidie al of niet (gedeeltelijk) toegekend. Net als bij opdrachtonderzoek wordt bij subsidie-onderzoek over het algemeen een begeleidingscommissie ingesteld.

Dossierinzage

Voor het verrichten van wetenschappelijk onderzoek kunnen gegevens noodzakelijk zijn die in de eerste plaats verzameld zijn voor geheel andere doeleinden, zoals de opsporing en vervolging van strafbare feiten. Het gaat dan bijvoorbeeld om inzage in politieregisters of in strafdossiers bij het openbaar ministerie. Of men wil gevangenen interviewen. Dit alles raakt de privacy van personen. Een verzoek om medewerking aan wetenschappelijk onderzoek dient te worden gericht aan EWB. EWB beziet – in verband met de belasting voor de instantie die de gegevens levert – of een andere onderzoeksinstelling recentelijk dezelfde gegevens heeft geraadpleegd, en beoordeelt of het inderdaad wetenschappelijk onderzoek betreft en of de betreffende gegevens nodig zijn om de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden. EWB zendt het verzoek – voorzien van een advies – door aan de (beleids)sector ter verdere beoordeling. De betrokken (beleids)sector beslist uiteindelijk over de toestemming.

Productiegegevens

De EWB-productie van 1996 ziet er als volgt uit:

- 45 onderzoeken afgerond;
- 31 onderzoeken gestart;
- 69 onderzoeken lopend;
- 52 verzoeken om dossierinzage;
- 17 OT-projecten¹, waarvan 2 OE².

Kosten en doorlooptijd

Per jaar is een bedrag van 9,6 miljoen gulden beschikbaar op de justitiebegroting. De kosten van externe onderzoeken variëren tussen f5.000 (co-financiering) en f700.000. Regelmatig worden er voor onderzoeken ook bijdragen van derden (andere departementen, instellingen als VNG, SMP en NWO) ontvangen. Rekening houdend met deze bijdragen, komen de kosten voor het extern uitbestede onderzoek neer op ongeveer f125.000 per onderzoek. De gemiddelde doorlooptijd van een onderzoek is 15 maanden.

1 OT = onderzoekstoets (betreft advisering over onderzoek dat (nog) door het WODC betaald wordt en kan variëren van meedenken over een onderzoeksopzet, ondersteunende activiteiten in het kader van offerte-aanvragen of contract sluiten, tot zitting hebben in begeleidingscommissies.

2 OE = onderzoek extern.

Afdeling Statistische Informatie- voorziening en Beleidsanalyse

De afdeling SIBa heeft tot taak om op pro-actieve en reactieve wijze beleidsinformatie te leveren aan een brede en divers samengestelde klantengroep: bestuursdepartement, uitvoerende diensten, politie, het Landelijke Openbaar Ministerie, andere ministeries, de media, wetenschappelijke instellingen enzovoort. Het gaat daarbij niet alleen om cijfers over de actuele stand van zaken binnen de verschillende justitiesectoren, maar ook om achtergrondgegevens waarmee een ontwikkeling in de juiste context kan worden beoordeeld. Daarnaast ondersteunt SIBa beleidsmakers bij het inschatten van effecten van voorgenomen beleidsmaatregelen. Hiervoor worden instrumenten (rekenmodellen) ontwikkeld waarmee bijvoorbeeld keteneffecten in beeld worden gebracht. Met deze instrumenten is het vervolgens mogelijk scenariostudies uit te voeren ter identificatie of doorrekening van globale trends en ter afweging van verschillende beleidsopties.

In het algemeen bestaan de activiteiten van de afdeling SIBa uit:

- het verrichten van wetenschappelijke analyses op statistisch materiaal aangevuld met kwalitatieve onderzoeksgegevens en het rapporteren daarover;
- het verzamelen en (doen) vastleggen van (statistische) informatie, alsmede het in kaart brengen van de informatiebehoeften, beschikbare informatiebronnen en informatiesystemen;
- het verrichten van prognoses en evaluaties;
- het beantwoorden van informatievragen (afkomstig van klanten binnen en buiten het departement zoals de pers en de wetenschap);
- het geven van adviezen en het opzetten van en participeren in (externe) projecten;
- het (doen) verzamelen van kennis en inzicht uit de voor justitie relevante disciplines, onder andere door het bijhouden van ontwikkelingen in media, politiek en de wetenschap;
- het bijdragen aan de instandhouding van de infrastructuur van gegevens, analysemethoden en bijbehorende programmatuur en apparatuur.

Productiegegevens

In het jaar 1996 heeft SIBa 225 informatievragen beantwoord. Het gaat om vragen die voor het overgrote deel binnen een dag beantwoord werden, veelal op het terrein van de rechtshandhaving: voornamelijk politie, openbaar ministerie en de strafrechtspraak. Indien een vraag ook door het Centraal Bureau voor de Statistiek

beantwoord kon worden, werden de vragenstellers van buiten het departement naar deze instantie doorverwezen.

Naast de 'simpele' verzoeken om informatie, kwamen bij SIBa ook een vijftiental vragen binnen die of ingewikkelder waren of in samenwerking met andere afdelingen beantwoord moesten worden. Ook werd SIBa gevraagd een bijdrage te leveren aan werkgroepen, reguliere overleggen en onderzoeken.

Afdeling Documentaire Informatievoorziening

De taken van de afdeling Documentaire Informatievoorziening (DIV) zijn het ontsluiten van de literatuur, het beheer van de database, en het snel leveren van producten (literatuuruitdraaien). Ook zijn er werkzaamheden die per definitie een 'planning-en-controlekarakter' hebben (de publicatie van de WODC-tijdschriften). Er wordt voortdurend gestreefd naar verbetering van de effectiviteit (aansluiten op de vraag) en de efficiëntie (tijdwinst bij de ontsluiting). Hierbij geldt dat er – waar mogelijk – een nauwere relatie is gelegd met de WODC-onderzoeksprojecten. Bij het documenteren van tijdschriften wordt samengewerkt met de hoofdafdeling Bibliotheek en Documentatie (Bidoc). Daarnaast wordt er veel gedaan aan de verbetering van de serviceverlening; zo worden intern de leesvervangende samenvattingen van de rapporten via de elektronische post verzonden naar belangstellenden.

In de volgende paragrafen wordt een overzicht gegeven van de activiteiten van DIV over 1996. Daarbij gelden voor de documentatie onverkort drie prioriteiten: de systematische ontwikkeling van bestand en collectie rond het criminaliteitsvraagstuk (in tegenstelling tot ad hoc informatieverzameling), exploratie van nieuwe media (in het bijzonder Internet) en optimalisering van de dienstverlening (verbetering interne benutting; kanalisering van de externe bevraging).

Voor de tijdschriften, *Justitiële verkenningen* en het *European Journal on Criminal Policy and Research*, geldt dat zij een verkennende functie hebben op voor Justitie belangrijke terreinen of onderwerpen. Via de WODC-tijdschriften wordt kennis gegenereerd die – op enige afstand – relevant is voor het Justitiebeleid. Beide tijdschriften hebben een themaformule waarbij auteurs worden uitgenodigd hun informatie, onderzoeksresultaten en inzichten bij elkaar te brengen.

Documentatie

Uitgangspunten

In de afgelopen jaren heeft de afdeling DIV een aantal uitgangspunten ontwikkeld, die onverkort geldig zijn.

- 1 Informatievoorziening heeft, naast onderzoek, een *zelfstandige functie* voor het departement, het veld en derden. Belangrijke trefwoorden van informatievoorziening zijn: snelheid, attendering en selectie van bestaande informatie.
- 2 De afdeling DIV onderhoudt een *systematische database* die bestaat uit sociaal-wetenschappelijke en openbare beleidsmatige (internationale) literatuur rond het criminaliteitsvraagstuk (ontsloten met behulp van de thesaurus). Daarin onderscheidt de afdeling zich van Bidoc (ook systematisch maar met nadruk op

- juridische literatuur en wetgeving) en van informatiespecialisten op beleidsafdelingen die over het algemeen ad hoc informatie verzamelen.
- 3 Er worden *drie doelgroepen* onderscheiden: primair (onderzoekers, beleid), secundair (politiek, veld en belangrijke relaties) en tertiair (universiteiten, media, onderzoeksbureaus en dergelijke).
 - 4 DIV levert een *scala aan informatieproducten*: van een eenvoudige literatuuruitdraai tot het *European Journal on Criminal Policy and Research*. Wat betreft de documentatie zijn te onderscheiden: de literatuuruitdraai, de on-line-publiekscatalogus (OPC), de gecontroleerde uitdraai (aangevuld met informatie uit andere bestanden), de Selective Dissemination of Information (SDI), informatie over aanwinsten (mailrubriek 'opmerkelijk', voorheen aanwinstenlijst), uitleningen, kopieën en literatuurverkenningen. Deze producten worden afhankelijk van de doelgroep geleverd.
 - 5 Afstemming op en samenwerking met *andere informatiebronnen* is noodzakelijk, meer in het bijzonder vanwege de elektronische beschikbaarheid daarvan (Justnet, cd-rom, Justweb, Internet, on-line-verbindingen enz.).

Productiegegevens

Het totale geautomatiseerde WODC-bestand (met ingang van 1987) omvat ruim 42.500 documenten (zie tabel 5). Het merendeel daarvan is Engels- of Nederlandstalig (totaal ruim 35.500). Het aantal tijdschriftabbonnementen bedroeg 155 in 1996. De samenwerking met Bidoc verliep ook dit jaar voorspoedig. De gezamenlijke invoer van tijdschriftartikelen bedroeg 964 in 1996.

Zowel het aantal interne (Justitie en veld) als het aantal externe (studenten, media) aanvragen voor eenmalige literatuurlijsten zijn in de afgelopen jaren behoorlijk gestegen (zie tabel 6). Deze stijging heeft zich gestabiliseerd in 1996. Daarnaast is het aantal intern verspreide literatuurlijsten, dat in de afgelopen jaren wel enige teruggang liet zien, niet verder afgenomen maar zelfs licht gestegen. Ook het aantal aanvragen uit het buitenland laat een toename zien. Een belangrijk deel van deze aanvragen was afkomstig uit België.

Bleef het aantal eenmalig aangevraagde literatuurlijsten dus tamelijk stabiel, bij de SDI's is ten opzicht van 1995 (173) een toenemende belangstelling te constateren (211 SDI's in 1996). Hiervan waren er 107 bestemd voor gebruikers binnen Justitie, 74 voor veldorganisaties en 40 voor WODC-medewerk(st)ers.

Gegevens administratie

In 1995 werd een start gemaakt met de registratie van het aantal externe bezoekers (collega's uit het veld, studenten, medewerkers van andere instellingen en particulieren) aan de afdeling. Ook het aantal gemaakte kopieën werd vanaf september 1995 bijgehouden. In 1996 bedroeg het aantal externe bezoekers 485. Het aantal gemaakte kopieën bedroeg 17.392, waarvan er 11.411 voor interne en externe bezoekers bestemd waren en 5.290 voor intern (WODC) gebruik.

Tabel 5: Aantallen ingevoerde documenten van 1992 tot en met 1996

ingevoerde documenten	1992	1993	1994	1995	1996
artikelen	2.785	2.867	3.222	2.653	2.847
boeken/rapport	734	976	1.336	844	982
inverwijzingen	593	730	1.088	490	382
overig	299	326	323	263	219
totaal	4.411	4.899	5.969	4.250	4.430

Tabel 6: Aanvraag van literatuurlijsten naar gebruikersgroep

aanvraag	1992	1993	1994	1995	1996
intern	160	152	141	125	131
veld	75	91	160	160	164
extern	450	561	636	695	659
Nederland	353	447	549	592	521
buitenland	97	114	87	103	138
totaal	685	804	937	969	954

Ontwikkelingen ten aanzien van het aanbod van informatie

Bronnengids

Op basis van een beperkte inventarisatie in 1992 wordt gewerkt aan een bibliografische bronnengids op het terrein van het criminaliteitsvraagstuk. Het betreft hier een naslagwerk met een overzicht van vak-encyclopedieën, belangrijkste handboeken, adresgidsen, bibliotheek- en documentatiediensten, bibliografieën, abstract-tijdschriften, databestanden (gedrukt, on line of op cd-rom), bronnen voor lopend onderzoek, *bulletin board* en Internetlijsten. Hoewel het in eerste instantie de bedoeling was deze gids in 1995 uit te brengen is besloten hiermee te wachten tot er gebruik kan worden gemaakt van nieuwe media als Justweb en Internet. De vooruitzichten zijn nu dat de Bronnengids in de loop van 1997, als elektronisch document, via Justweb en Internet zal worden aangeboden.

Serviceverlening

Om tot een betere interne en externe dienstverlening te komen werd eind 1996 een 'informatiedesk' ingericht waar men voor allerlei vragen over het WODC en zijn producten en diensten terecht kan.

Eveneens werd in 1996 flinke vooruitgang geboekt in het realiseren van de eigen WODC-bijdrage aan Justweb en Internet. Eind 1996 startten de werkzaamheden rond het Justitie Intranet- en Internetproject. Het WODC was een van de pilots binnen Justitie die een homepage op Justweb en Internet mochten gaan plaatsen.

Interne serviceverlening

Voor het bereiken van een optimale interne dienstverlening worden binnen de primaire doelgroep drie subgroepen onderscheiden: WODC'ers, sleutelfiguren en geïnteresseerden. Met sleutelfiguren worden ambtenaren in een leidinggevende of adviserende functie bedoeld, die zich bezighouden met onderwerpen die binnen het collectieprofiel van de documentatie vallen. Geïnteresseerden zijn ambtenaren die geïnteresseerd zijn in onderwerpen die door de documentatie verzameld worden, maar geen sleutelpositie innemen.

WODC'ers worden actiever van informatie voorzien, dat wil zeggen dat hun ook ongevraagd informatie wordt aangeboden over de aandachtsgebieden die voor hen van belang zijn. Deze dienstverlening past binnen de projectmatige opzet van het onderzoek. In 1996 zijn in een *sleutelpersonenactie* hoofden van dienst benaderd met het verzoek aan te geven in hoeverre zij van de attenderingsdiensten van DIV gebruik wensen te maken. Deze actie resulteerde onder meer in een aantal nieuwe SDI-aanvragen. De dienstverlening aan *sleutelpersonen* zal in de toekomst nog intensiever worden aangepakt. Het ligt in de bedoeling de sleutelpersonen actief, dus ongevraagd, te attenderen op informatie die voor hen interessant kan zijn. Overige belangstellenden worden passief van informatie voorzien, dat wil zeggen dat zij alleen informatie op aanvraag kunnen ontvangen.

Externe dienstverlening

Ten behoeve van de externe dienstverlening werden in het jaar 1996 de uitleenvoorwaarden van de bibliotheek herzien. Voor enkele vormen van dienstverlening wordt sindsdien aan particulieren een bescheiden financiële bijdrage gevraagd.

De literatuurverkenningen

Het is zinvol om apart stil te staan bij het nog tamelijk nieuwe WODC-product: de literatuurverkenningen. Literatuurverkenningen voldoen aan drie criteria:

- een nauwkeurig omschreven *beperkte* vraagstelling vanuit het beleid;
- een *korte doorlooptijd*; de opdrachtgever moet erop kunnen rekenen binnen zes tot tien weken het product in 'notitievorm' op het bureau te hebben;
- een *overzichtelijke samenvatting* van de literatuur binnen een beperkt aantal pagina's.

De literatuurverkenning is qua vorm en inhoud een documentatieproduct, dat evenwel ook door onderzoekers kan worden gemaakt (bijvoorbeeld ter voorbereiding van een onderzoeksproject of anderszins). In 1996 werd één literatuurverkenning over het witwassen op de Nederlandse Antillen en Aruba door de afdeling DIV gepubliceerd en aan het einde van het jaar werd een aanvang gemaakt met een literatuurverkenning over financieel rechercheren die in 1997 zal verschijnen.

Justitiële verkenningen

Oplage en verkoop

De oplage van JV bedraagt gemiddeld 3.500 exemplaren. Van dit aantal gaan er 150 naar het WODC. Er waren in 1996 ongeveer 500 betalende abonnees. Er werden door Libresso circa 2.400 exemplaren gratis verzonden. De grootste afnemers van de gratis abonnementen zijn: de rechterlijke macht (21%), ministeries en Raad van State (20%), politie (16%), gevangeniswezen (16%), reclassering (13%) en kindbescherming (12%).

In geval van congressen, studiedagen en voorlichtingspakketten worden extra grote aantallen verkocht. De abonnementsprijs bedraagt f 95,- per jaar, studenten krijgen 20% korting. De prijs van een los nummer bedraagt f 14,- exclusief verzendkosten. JV wordt in 13 academische boekhandels in Nederland aangeboden.

Auteurs

In 1996 werden 51 artikelen voor JV geschreven. Daarvan waren er 6 afkomstig van het WODC, 6 van Justitie, 23 van universiteiten, 7 uit het justitiële veld, 8 van overige beleidsinstanties en 1 uit de journalistiek. Het aandeel van WODC-auteurs daalde verder van rond de 14% tot ongeveer 12% (in 1987 en 1988 was dat nog ongeveer 42%). De redactie is wederom van mening dat het aantal WODC-auteurs groter moet worden; WODC'ers zullen worden betrokken bij de ideevorming voor themanummers en de vastgestelde thema's zullen zo vroeg mogelijk bekend worden gemaakt.

Opzet

Het aantal artikelen per jaargang bedroeg 6,4. De rubriek Journaal bevatte 12 bijdragen verdeeld over het WODC (1), justitieel veld (2), universiteit (5) en overig beleid (2). De rubriek bevat reacties en commentaren op eerder in JV verschenen artikelen en/of thema's.

Thema's 1996

In 1996 verschenen themanummers onder de titels: Mensenhandel en -smokkel, Kwaliteit van Justitiediensten (extra oplage), Etnische discriminatie, De groeiemarkt van kansspelen, De risicomaatschappij, Preventief ingrijpen in het gezin, Wens-kinderen, en Financiële sporen van misdaad (extra oplage).

De pers (radio, tv of dagbladpers) besteedde aandacht aan 3 nummers: De groeiemarkt van kansspelen, Preventief ingrijpen in het gezin, en Financiële sporen van misdaad.

Als altijd bood het septembernummer een overzicht van onderzoek op justitieel terrein. In 1996 werden aan 3 nummers studiebijeenkomsten gekoppeld: op 5 juni vond er een WODC-studiemiddag plaats over Kansspelen; op 24 oktober over Preventief ingrijpen in het gezin (in samenwerking met de directie Beleid) en op 23 oktober werd een WODC-congres georganiseerd (Blik op de buit: financiële sporen van misdaad).

European Journal on Criminal Policy and Research

Oplage en verkoop

Van elk nummer worden circa 500 exemplaren gedrukt. Daarvan worden er 277 verzonden naar abonnees (inclusief 125 voor het WODC). Van de WODC-exemplaren werden er 83 verzonden: 44 binnen het ministerie, 18 naar het veld, 14 extern en 7 naar het buitenland. De overige exemplaren werden verspreid onder WODC-onderzoekers en auteurs.

Van de betalende abonnementen bleven er 25 binnen Nederland; in totaal ging het tijdschrift naar 21 landen. Grotere afnemers waren Duitsland (18) en Groot-Brittannië (19). De *Advisory board* werd verzocht promotie-activiteiten te verrichten.

Auteurs

In totaal werden in 1996 24 thema-artikelen, 6 varia-artikelen en 4 signalementen gepubliceerd. In 1995 waren dat respectievelijk 31, 5 en 2. Het aantal abstracts bedroeg 85 (84 in 1995). De herkomst van de auteurs van de thema-artikelen is als volgt: 5 uit Nederland (6 in 1995), waarvan 1 WODC'er; 4 uit Groot-Brittannië (8 in 1995); 3 uit Duitsland (3 in 1995); 6 uit de Verenigde Staten (6 in 1995); 2 uit België (2 in 1995); en 4 uit overige landen (6 in 1995).

Opzet

De totale jaargang in 1996 omvatte 574 pagina's (549 in 1995). De themadelen besloegen 485 pagina's (457 in 1995).

Thema's

In 1996 verschenen nummers over de volgende thema's: *Crime and Justice in the City*, *Europe meets US in Crime and Policy*, *Developments in the Use of Prisons*, *Restorative Justice and Mediation*.

Bijlage 1

Overzicht van afgeronde, lopende en voorgenomen onderzoeksprojecten afdeling Onderzoek

Afgeronde onderzoeksprojecten

De afdeling Onderzoek heeft vier reguliere vormen van publicatie:

- de reeks Onderzoek en beleid
- de K-reeks
- de notitiereeks
- de literatuurverkenningen

Incidenteel wordt ook op andere wijze gerapporteerd

Rapporten in de reeks Onderzoek en beleid

149 *Gezinsvoogden aan het werk; de uitvoering van de ondertoezichtstelling in 1993*
N.M. Mertens

Hoe gaan gezinsvoogden te werk? Welke doelstellingen streven ze na en welke activiteiten ondernemen ze om die doelen te bereiken? In dit onderzoeksrapport wordt de uitvoering van de meest toegepaste maatregel van kindbescherming, de ondertoezichtstelling, aan de hand van 199 interviews met gezinsvoogden belicht. De bevindingen worden besproken tegen de achtergrond van de op gang zijnde vernieuwingsbeweging in de jeugdbescherming en de nieuwe ots-wetgeving.

150 *De deconcentratie van D&J; wijzigingen in de organisatie van het Nederlandse gevangeniswezen*
B.S.J. Wartna, M. Brouwers

De bedrijfsvoering van de penitentiaire inrichtingen in ons land werd tot enige jaren geleden nog tot in detail bepaald door de centrale directie Delinquentenzorg en Jeugdinrichtingen van het ministerie van Justitie. Voor alle belangrijke beleids- en beheersbeslissingen waren de inrichtingsdirecteuren aangewezen op 'Den Haag'. Ook de beslissingen werden goeddeels op centraal niveau uitgevoerd. De deconcentratie-operatie bracht verandering in deze situatie. De beslissingsbevoegdheden van de directeuren werden uitgebreid en uitvoerende werkzaamheden werden overgedragen aan het personeel van de inrichtingen. Het WODC onderzocht de gevolgen van de deconcentratie-operatie. In dit rapport worden de organisatorische consequenties beschreven voor zowel het centrale als het decentrale niveau en wordt nagegaan of de deconcentratie de bedrijfsvoering van het Nederlandse gevangeniswezen heeft verbeterd.

151 *De toegevoegde kwaliteit; een ex ante evaluatie van de werking van inschrijfvoorwaarde in de Wet op de rechtsbijstand*

S. van Leeuwen, A. Klijn, G. Paulides

Sturen op kwaliteit en doelmatigheid: ook in de gefinancierde rechtsbijstand geldt dit als een beleidsprioriteit. De per 1 januari 1994 van kracht geworden Wet op de rechtsbijstand beoogt daartoe voorwaarden te scheppen. Aan de nieuwe Raden voor rechtsbijstand draagt deze wet de taak op voorwaarden te stellen aan de advocaten die rechtsbijstand willen verlenen. Advocaten moeten zich namelijk bij deze raden laten inschrijven. Zo'n taak is makkelijker gegeven dan uitgevoerd. Want welke voorwaarden zijn nu nuttig en welke niet? Hoe dat nut in concreto uit te drukken? Hoe zit het met de handhaving? In dat verband rijst natuurlijk onmiddellijk de vraag naar het draagvlak van zo'n voorwaarden-beleid bij de balie. Welke advocaten doen trouwens vandaag de dag nog toevoeging? Is er in vergelijking met ruim een decennium terug veel veranderd in dit opzicht? Vragen te over. Ze krijgen in dit rapport een antwoord.

152 *Grote strafrechtelijke milieu-onderzoeken*

E.A.I.M. van den Berg, R.J.J. Eshuis

Wat zijn de ervaringen en actuele trends met betrekking tot grote strafrechtelijke milieu-onderzoeken, waar liggen de knelpunten en welke oplossingen zijn hiervoor te genereren? Hoe dienen dit soort onderzoeken te worden vormgegeven teneinde de kwaliteit en daarmee de effectiviteit ervan te verhogen? En hoe moeten dit soort onderzoeken in de toekomst worden geëvalueerd om tijdig knelpunten te signaleren en te ondervangen? Dit zijn de vragen die in dit rapport aan de hand van een dossierstudie van negentien milieuzaken en gesprekken met 84 betrokkenen worden beantwoord. Dit rapport is evenals het 'standaard-evaluatie-instrument strafrechtelijke milieu-onderzoeken' het resultaat van een onderzoek dat in opdracht van de Projectgroep Aanpak zware milieucriminaliteit is uitgevoerd.

153 *Dwangopname onder de Krankzinnigenwet*

S.M. Hoekstra, Ed. Leuw

Tot 1994 werd de gedwongen opname van psychisch gestoorde personen geregeld door de Krankzinnigenwet. Sindsdien is de Wet Bopz (Bijzondere opnemingspsychiatrische ziekenhuizen) in werking getreden. De nieuwe wet heeft enkele belangrijke, vooral rechtspositionele, consequenties. De meest essentiële kenmerken van het proces van dwangopname onder de Kw zijn echter ook nu nog aan de orde. In dit onderzoek werd getracht om een indruk te krijgen van de procedures en argumenten die bij het beslissingsproces rond dwangopname een rol spelen.

154 *Binnentredende gerechtsdeurwaarders; het machtigingsvereiste in de praktijk*

E.M.Th. Beenackers, A.Y. Guérin

Dit rapport biedt een kijkje in de praktijk van gerechtsdeurwaarders. Een kijkje, want de onderzoeksopdracht was een beperkte. Het ging erom te bezien of het machtigingsvereiste van de Algemene wet op het binnentreden in de praktijk tot problemen leidde

en of het schade aan executies veroorzaakte. Tevens moest bezien worden of er door de verleners van een machtiging getoetst wordt alvorens de machtiging af te geven. Hiertoe zijn interviews gehouden met gerechtsdeurwaarders, burgemeesters (c.q. gemeenteambtenaren) en hulpofficieren van justitie. Tevens is meegegaan met gerechtsdeurwaarders ter observatie van de gang van zaken rondom het machtigingsvereiste in de praktijk, vooral bij ontruiming. Voorafgaand aan de beschrijving van de resultaten wordt ingegaan op de taak en werkzaamheden van de gerechtsdeurwaarders, toegespitst op beslag en ontruiming, omdat daartoe binnengetreden moet worden. Tevens wordt ingegaan op de Algemene wet op het binnentreden en de totstandkoming daarvan voorzover het de gerechtsdeurwaarders betreft.

155 *Tappen in Nederland*
Z. Reijne, R.F. Kouwenberg, M.P. Keizer

In Nederland worden jaarlijks duizenden telefoontaps geplaatst op basis van artikel 125g van het Wetboek van Strafvordering. In dit rapport wordt ingegaan op de effectiviteit van de telefoontap in strafrechtelijke onderzoeken. Er wordt aandacht besteed aan de typen delicten waarvoor taps worden geplaatst, en de fasen van het onderzoek waarin de tap een rol speelt. Het rapport wordt besloten met een schets van ontwikkelingen op telecommunicatiegebied.

156 *Het vermogen te ontnemen; wetsevaluatie - fase 2*
J.M. Nelen, V. Sabee, m.m.v. R.F. Kouwenberg, R. Aidala

Op 1 maart 1993 is een wet van kracht geworden die de mogelijkheden heeft verruimd om wederrechtelijk verkregen voordeel langs strafrechtelijke weg af te romen. In dit rapport wordt de stand van zaken op ontnemingsgebied tot aan het einde van 1995 weergegeven. De resultaten van het onderzoek tonen aan dat de buitgerichte aanpak binnen de opsporingsinstanties en het openbaar ministerie aan betekenis wint, maar dat er nog veel werk moet worden verzet om de beoogde effecten van de ontnemingswetgeving te realiseren.

157 *Taakstraffen voor minderjarigen; toepassing en uitvoering opnieuw belicht*
L.W. Brees, M. Brouwers

Dit rapport geeft een beschrijving van de toepassing en uitvoering van taakstraffen voor minderjarigen aan de hand van dossieronderzoek en interviews. Tevens worden enkele ontwikkelingen geschetst die zich de afgelopen tien jaar hebben voorgedaan.

158 *Twee jaar MOT; een evaluatie van de uitvoering van de Wet melding ongebruikelijke transacties*
G.J. Terlouw, U. Aron

De Wet melding ongebruikelijke transacties verplicht financiële instellingen ongebruikelijke transacties te melden aan een centraal meldpunt. Transacties die vervolgens verdacht worden bevonden, worden doorgemeld aan de politie, die de transactie-informatie kan gebruiken bij opsporingsonderzoek. De wet heeft de voorkoming van het misbruik

van het financieel stelsel voor het witwassen van geld en de bestrijding van het witwassen zelf ten doel.

In dit rapport worden vragen omtrent de uitvoerbaarheid, handhaafbaarheid en effectiviteit van de wetgeving beantwoord. Nagegaan wordt in hoeverre de doelen van de wet twee jaar na inwerkingtreding zijn verwezenlijkt en waar zich knelpunten voordoen.

159 *Een veld in beeld; een beschrijving van het werk in de justitiële behandelinrichtingen*
L. Boendermaker, C. Verwers

De afgelopen jaren is de detentiecapaciteit fors uitgebreid. Ook in de inrichtingen voor jeugdigen zijn er flink wat plaatsen bijgekomen door de bouw van enkele nieuwe inrichtingen en de uitbreiding van bestaande inrichtingen.

In dit rapport wordt het werk in een specifiek soort jeugdinrichting, de behandelinrichtingen, beschreven. Aan de hand van interviews met ruim 200 personeelsleden en jeugdigen in tien behandelinrichtingen is in kaart gebracht vanuit welke theoretische concepten er in de inrichtingen gewerkt wordt en uit wat voor elementen het behandelprogramma (daardoor) bestaat.

Rapporten In de K-reeks

K43 *Dossier TCR; tien jaar schone schijn*
R.J.J. Eshuis, E.A.I.M. van den Berg

Dit onderzoek is het eerste in een reeks onderzoeken die het WODC zal uitvoeren naar de verschijningsvormen van milieucriminaliteit. Het onderzoek biedt een totaalbeeld van een specifiek geval van zware milieucriminaliteit binnen de context van de markt en de rol van overheden bij rechtshandhaving en beleidsontwikkeling. De rapportage vormt de basis voor een door de milieu-PG uit te brengen advies en dient bij te dragen aan het inzicht in de verschijningsvormen van milieucriminaliteit.

K44 *Evaluatie Parcon-experiment; over particuliere en collectieve handhaving van parkeerbeleid en fiscalisering van parkeerboetes*
V. Sabee, W.M.E.H. Beijers

Per 1 oktober 1994 is een experiment van start gegaan met de uitbesteding van uitvoeringstaken op het gebied van de handhaving van het parkeerbeleid. Hiertoe zijn deze taken – voor een beperkte – periode in een aantal gemeenten overgedragen aan het bedrijf Parcon.

Bedoeling van het experiment is om het ministerie van Justitie en het ministerie van Binnenlandse Zaken via een evaluatie van informatie te voorzien ten behoeve van een structurele keuze voor het al dan niet uitbesteden van de onderhavige politiewerkzaamheden. In een kwantitatief deel zijn de parkeerovertredingen in deelgemeenten geanalyseerd. De kwalitatieve component bestaat uit analyses van berichtgeving in de media, verslagen van de raads- en commissievergaderingen in de diverse gemeenten en

bestudering van klachtdossiers. Tevens zijn interviews afgenomen met gemeenteambtenaren, lokale politici, politiefunctionarissen en medewerkers van Parcon.

*K45 Wet en Besluit politieregisters; een inventarisatie van knelpunten in de politiepraktijk
C. Cozijn*

Op 17 augustus 1990 traden enkele artikelen van de Wet Politieregisters in werking. Ongeveer een half jaar later traden, tegelijk met het Besluit Politieregisters, de overige artikelen in werking. In het Besluit Politieregisters is ernaar gestreefd 'regels te stellen die de waarborgen van de wet, die strekken tot de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, nader uitwerken, zonder dat de mogelijkheden van de politie om doeltreffend te kunnen optreden daardoor onnodig worden beperkt'. Naar aanleiding van de reacties op het ontwerp van het besluit werd besloten om na enkele jaren de regelgeving te evalueren met het oog op mogelijke aanpassingen. In het kader van deze evaluatie is het WODC gevraagd een onderzoek te doen naar de ervaringen met de nieuwe regelgeving, waarbij in het bijzonder aandacht wordt besteed aan de vraag of de regels en de daaruit voortvloeiende lasten een doelmatige en/of doeltreffende opsporing in de weg staat. Uit een ingesteld vooronderzoek bleek dat de implementatie van de nieuwe regelgeving sterk beïnvloed is door de reorganisatie van de politie. Vooral de instructie van het politiepersoneel in operationele diensten zou hierdoor in de knel zijn gekomen. Om deze reden wordt in het onderzoek bijzondere aandacht besteed aan het implementatieproces en aan de kennis en beleving van de voorschriften bij het politiepersoneel.

*K46 Evaluatie OM-milieukaart
J.W. van Wetten, E.A.I.M. van den Berg, R.J.J. Eshuis, M. Brouwers*

Evaluatie van de milieukaart van het openbaar ministerie (OMK) in de context van effectieve informatie-uitwisseling tussen het openbaar ministerie en de handhavingspartners en de gezamenlijke prioriteitsstelling. Centraal in het onderzoek staat de vraag of het instrument voldoet aan het doel waarvoor het is ontwikkeld. Daarnaast dient het onderzoek te resulteren in aanbevelingen met betrekking tot een verdere optimalisering van de informatie-uitwisseling en prioriteitsstelling in het algemeen, en de OMK in het bijzonder.

Opzet: Het onderzoek dient naast een schets van de actuele stand van zaken en daarop gebaseerde aanbevelingen de basis te vormen voor vervolgmetingen. De oriëntatiefase is erop gericht door middel van literatuurstudie inzicht te verkrijgen in het beleidsmatig kader waarin de OMK op dat moment geplaatst is. In de fase van dataverzameling en -analyse worden door middel van gesprekken met officieren van justitie, parketsecretarissen en administratief medewerkers, aan de hand van een gespreksprotocol, gegevens verzameld teneinde de geformuleerde onderzoeksvragen betreffende de implementatie en het gebruik van de milieukaarten te beantwoorden. Aangezien de milieukaart een functie dient te vervullen in het netwerk van handhavers zullen ook andere - bestuurlijke en politieke - handhavers bij deze fase van onderzoek worden betrokken. In de laatste fase zullen de resultaten van het onderzoek in een rapport worden verwerkt.

*K47 RETour Helmond; resultaten van een nieuw reïntegratieproject voor gedetineerden
B.S.J. Wartna, R. Aidala, P.N. van der Veer*

In het najaar van 1992 ging in Helmond het RETour-project van start. Jongvolwassen gedetineerden kunnen het laatste gedeelte van hun vrijheidsstraf doorbrengen in een intensief begeleidingsprogramma. Training van vaardigheden en begeleiding bij wonen, werk en scholing zijn onderdelen van het programma. Door het werken aan een toekomstperspectief hoopt men met dit project de integratie van deze jongeren te bevorderen en verdere criminaliteit te voorkomen. Inmiddels is de doelgroep van dit project aanmerkelijk uitgebreid. Langgestrafte gedetineerden uit de gehele regio rond Helmond kunnen nu worden opgenomen.

Doel van het project was het vaststellen van het succes van het project in termen van programmadoelen, de werksituatie van de ex-deelnemers en hun mogelijke recidive. Het project was als volgt opgezet: periodieke registratie van de werkomstandigheden van de ex-deelnemers; na verloop van tijd studie van eventuele recidive op grond van Algemene Documentatie Registers.

*K48 Blokkeringstechnieken tegen geweld via de audiovisuele media
N.J. Baas*

In brede kringen in ons land heerst bezorgdheid over (gewelds)criminaliteit. Uit politiecijfers blijkt dat de criminaliteit onder minderjarigen gewelddadiger wordt. Veel wetenschappelijk onderzoek toont aan dat er een relatie bestaat tussen het zien van geweld via de audiovisuele media en gewelddadig gedrag bij vooral jonge mensen. Daarom wordt naar wegen gezocht om de hoeveelheid geweld die kinderen via de audiovisuele media te zien krijgen, terug te dringen. Sinds in de Verenigde Staten een wet is aangenomen die fabrikanten van elektronische apparatuur verplicht alle nieuwe televisietoestellen van een zogenaamde V-chip te voorzien, is ook in ons land de belangstelling voor blokkeringstechnieken toegenomen. Het gaat hierbij om technische voorzieningen die ouders in staat stellen hun tv's, videorecorders en computers zodanig te 'vergrendelen' dat hun kinderen daar, in hun afwezigheid, in het geheel geen of slechts ten dele gebruik van kunnen maken. De ouders kunnen daarmee voorkomen dat hun kinderen door hen ongeschikt geachte tv-programma's zien, al te gewelddadige computerspelletjes doen of delen van Internet bezoeken waartegen de ouders bezwaren hebben. De minister van Justitie heeft de Kamer toegezegd dat er door haar ministerie en het ministerie van VWS een gezamenlijke notitie zal worden opgesteld over mogelijkheden om de invloed van geweld via de audiovisuele media tegen te gaan. In verband daarmee heeft de dienst Preventie Jeugdbescherming en Reclassering van het ministerie van Justitie het WODC verzocht om een literatuurverkenning van blokkeringstechnieken tegen geweld via de audiovisuele media. Het doel van deze literatuurverkenning is om een overzicht te krijgen van bestaande blokkeringsvoorzieningen in binnen- en buitenland, zoveel mogelijk zicht te krijgen op mogelijke toekomstige technische ontwikkelingen op dit terrein en na te gaan welke ervaringen er tot nu toe met blokkeringstechnieken zijn opgedaan.

*K49 Aan banden gelegd; tussenverslag onderzoek elektronisch toezicht
E.C. Spaans*

Op 11 juli 1995 is in het noorden van het land – het ressort Leeuwarden plus het arrondissement Zwolle – een proef met elektronisch toezicht van start gegaan. Gedurende de proef kunnen gedetineerden, die aan bepaalde voorwaarden voldoen, het laatste deel van hun detentie thuis doorbrengen. Daarnaast kan elektronisch toezicht worden opgelegd als bijzondere voorwaarde bij een taakstraf. Het gaat dan om personen die zonder de mogelijkheid van elektronisch toezicht tot een onvoorwaardelijke vrijheidsstraf zouden zijn veroordeeld. De proef, die twee jaar zal duren, moet uitwijzen of en in welke mate elektronisch toezicht een alternatief vormt voor detentie. In het evaluatie-onderzoek wordt nagegaan welke personen in de praktijk voor elektronisch toezicht in aanmerking komen, welke factoren met een succesvol(le) verloop en afloop van het elektronisch toezicht samenhangen, hoeveel maanden detentie het elektronisch toezicht vervangt en hoe de betrokken personen – de onder toezicht gestelden en hun eventuele partner, vertegenwoordigers van de reclassering, het gevangeniswezen en de rechterlijke macht – het (werken met) elektronisch toezicht ervaren.

Notities

- Tot de kern; verslag van de evaluatie van een opsporingsonderzoek (Hans Nelen, Gerard Paulides, John Oosterbroek, nr. 1996/1)
- Arbeidsmarktpositie van ex-gedetineerden in Nederland, andere Europese landen en de Verenigde Staten (samengesteld door C.J. van Netburg, literatuuronderzoek, nr. 1996/2-januari)
- Over criminaliteit en katekwaad bij 7- t/m 11-jarigen (M. Grapendaal, P.N. van der Veer, A.A.M. Essers, nr. 1996/2-april)
- Met Nederland vergeleken ...; een internationale vergelijking van penitentiaire capaciteit, strafoplegging en pogingen om de omvang van de gevangenisbevolking terug te dringen (M. Grapendaal, nr. 1996/3)
- Toezicht met camera's; toepassing, effectiviteit en juridische aspecten (N.J. Baas, nr. 1996/5)
- Organized crime in the economic and financial sector of Russia and its impact on Western Europe (T. Sinuraja, nr. 1996/7)
- Het klachtrecht voor jeugdigen in de justitiële rijksinrichtingen; een onderzoek naar de wettelijke regeling en de praktische uitvoering (K.M. Berchum, R.M. Troost, nr. 1996/8)
- Verkeerde keuze en onverwachte ontwikkelingen; een toelichting op en verklaring van de voortijdige beëindiging van het onderzoek 'Buurtbeheer' (R.B.P. Hesseling, P.H. van der Laan, nr. 1996/9)
- Accountantscontrole fraude en meldplicht (V. Sabee, W.A. Bijl)
- De spijker op zijn kop; verslag van een verkennend onderzoek naar de achtergronden van de gebeurtenissen in het Arnhemse Spijkerkwartier in 1995 (W.M. Kleiman, M.M. Kommer, m.m.v. R. Aidala)

- Misdaadanalisten en misdaadanalyse; de situatie anno 1996 (R.B.P. Hesseling)
- Inkomensonafhankelijke ouderbijdragen in het kader van de Wet op de jeugdhulpverlening (V. Sabee, m.m.v. L.A. Meulman, J. van der Werf)
- Delinquent gedrag onder alleenstaande minderjarige asielzoekers: een probleem? (K.M. Burer, E.C. Wiersma)
- Geweldregistratie bij ziekenhuizen in Nijmegen (C. Cozijn)
- De nieuwe beheersrol van het OM (H.G. van de Bunt)

Literatuurverkenningen

LV 6, Witwassen op de Nederlandse Antillen en Aruba (A.H. Baars-Schuyt)

Publicaties buiten de WODC-reeksen

- Deel III onderzoeksgroep Fijnaut Beroepsgroepen en fraude (Rapportage Cie. Van Traa)
Den Haag, SDU, 1996
- Victims in the criminal justice system (J.M. Wemmers, proefschrift)
Studies on crime and justice, a series from the Dutch Research and Documentation Centre
Amsterdam, Kugler publications, 1996
- Value-added tax fraud in the European Union (A.A. Aronowitz, D.C.G. Laagland, G. Paulides)
Studies on crime and justice, a series from the Dutch Research and Documentation Centre
Amsterdam, Kugler publications, 1996
- Wet Bopz; onvrijwillige opnameprocedures (M.P. Keizer, R.F. Kouwenberg, Ed. Leuw, N.M. Mertens)
Rijswijk, Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Publicatiereeks, Evaluatie Wet Bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen, nr. 3

Lopende onderzoeksprojecten

Voor nadere informatie over de inhoud van deze onderzoeken zij verwezen naar JV 7 van 1996 en 1997, de zogenaamde onderzoeksnummers.

Overzicht 1996 en 1997

Geprogrammeerde onderzoeken

- Monitoring strafrechtspiegeling (B.S.J. Wartna, E.J.M. Barendse-Hoornweg, W.M.E.H. Beijers, C. Cozijn, B.J.W. Docter-Schamhardt, A.A.M. Essers)
- Recidive monitor (B.S.J. Wartna, W.M.E.H. Beijers, M. Brouwers)

- Criminaliteitsbeeld georganiseerde misdaad (E.A.I.M. van den Berg, E.R. Kleemans, G. Paulides)
- Evaluatie harde-kernprojecten (W.M. Kleiman, G.J. Terlouw, N. Kuyvenhoven, R. Aidala, U. Aron)
- Zelfstandig komende vrouwelijke vluchtelingen in de asielpcedure (J.W. van Wetten, N. Dijkhoff)
- Vreemdelingen toezicht en Wet op de identificatieplicht (E.M.Th. Beenackers, R.F. Kouwenberg, M. Kruissink)
- Instroom TBS (Ed. Leuw, P.P.J. Groen)
- Evaluatie Wet op de rechtsbijstand (A. Klijn, J. Van der Schaaf, G. Paulides)
- Evaluatie versneld regiem (R.J.J. Eshuis, R.F. Kouwenberg)
- Meisjes en criminaliteit (N.M. Mertens, E.C. Wiersma, U. Aron, M. Brouwers, A.A.M. Essers)
- Recidive update (L.W. Blees, M. Brouwers, P.H. van der Laan)

Onderzoeken in opdracht van de werkgroep HAMIL

- Zware Milieucriminaliteit III

Wetsevaluaties

- Evaluatie ontnemingswetgeving III (J.M. Nelen, V. Sabee, R. Aidala, R.F. Kouwenberg)

Overig

- Evaluatie resocialisatieproject Norderhaven (L.W. Blees, B.S.J. Wartna, R. Aidala)
- Behandelinrichtingen III (L. Boendermaker, C. Verwers)
- Werkt de Jeugdwerkinrichting? (E.C. Spaans, C. Verwers)
- Evaluatie elektronisch toezicht (E.C. Spaans, C. Verwers)
- Internationaal onderzoek naar self-reportjeugd-delinquentie (G.J. Terlouw, N. Dijkhoff)
- Ontwikkeling Jeugdcriminaliteit en -bescherming 1995 (P.H. van der Laan, A.A.M. Essers)
- Ontwikkeling Jeugdcriminaliteit en -bescherming 1997 (P.H. van der Laan, A.A.M. Essers)
- Internationale enquête slachtofferschap bedrijven (G.J. Terlouw, C. Cozijn)
- Witwassen op Aruba (M. Kruissink, J.M. Nelen)
- Etnische minderheden en criminaliteit (Ed. Leuw)
- Etnische minderheden en criminaliteit II (N.J. Baas)
- Substitutie van vrijheidsstraffen door taakstraffen (M. Grapendaal, V. Sabee)
- Handboek wetsevaluatie (J.M. Nelen)
- Financieel rechercheren (P.H.T. Secherling, J.M. Nelen)

Onderzoeken ten behoeve van derden

- Achtergronden racistisch geweld (M.W. Bol, E.G. Wiersma). Opdrachtgever: Binnenlandse veiligheidsdienst

- Letsel Informatie Systeem (C. Cozijn, P.P.M. van Hooff). Opdrachtgever: Ministerie van Binnenlandse Zaken
- Evaluatie Domeinmonopolie advocatuur (A. Klijn, C. Cozijn). Opdrachtgever: Ministerie van Economische Zaken
- Evaluatie scholenadoptieproject (M.P. Keizer). Opdrachtgever: Politie Rotterdam-Rijnmond
- Winkeldiefstal HKS (R.J.J. Eshuis, U. Aron). Opdrachtgever: Hoofdbedrijfsschap detailhandel

Voorgenomen onderzoeksprojecten 1997 e.v.

Geprogrammeerde onderzoeken

- Evaluatie Wet voorkoming schijnhuwelijken (J.W. van Wetten, E.M.Th. Beenackers, N. Dijkhoff)
- Gewelddiscriminaliteit jongens (M.W. Bol, L.W. Blees)
- Asielmonitor
- Evaluatie van de wettelijke regeling van het mentorschap
- Kwaliteit van de recherche (M. Kruissink)

Onderzoeken in opdracht van de werkgroep HAMIL

- Evaluatie EVOA-zaak (E.A.I.M. van den Berg)

Overig

- Ernstscores (E.C. Spaans, C. Cozijn, A.A.M. Essers)

Bijlage 2

Overzicht van afgeronde onderzoeksprojecten afdeling EWB

*Moeders en de eer van het vaderschap; emancipatie-effectrapportage wetsvoorstel
herziening van het afstammingsrecht alsmede van de regeling van adoptie
Instituut voor Toegepaste Sociale Wetenschappen (ITS) te Nijmegen
M. Laemers, Th. Miltenburg*

Doel van een Emancipatie-effectrapportage (EER) is systematische toetsing van voorgenomen beleid of wetgeving op emancipatie-effecten. In dit qua omvang beperkte onderzoek staat centraal de toetsing van twee onderdelen van het Wetsvoorstel herziening van het afstammingsrecht alsmede van de regeling van adoptie (Kamerstukken II, 1995-1996, 24 649). Deze twee onderdelen zijn het gelijktrekken van de mogelijkheden tot ontkenning van het vaderschap door man en vrouw, en de mogelijkheid van vervangende toestemming tot erkenning door de rechter indien de moeder en/of het kind de toestemming weigeren. Tevens is het onderzoek bedoeld om een indruk te krijgen van de bruikbaarheid van het in opdracht van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid ontwikkelde model voor de uitvoering van een EER.

Op het punt van ontkenning zal er een verbetering optreden voor de positie van vrouwen, op het punt van de vervangende toestemming wordt hun positie minder sterk. Er worden geen negatieve effecten verwacht op het punt van de verruiming van de mogelijkheid tot ontkenning van het vaderschap. Wat betreft de vervangende toestemming door de rechter leidt de verruiming van de wetgeving tot een versterking van de positie van mannen. Er worden suggesties gedaan ter aanscherping van de wetgeving.

*Faillissementen en selectief ontslag; een onderzoek naar 'oneigenlijk gebruik' van de
Faillissementswet
Universiteit van Amsterdam, Hugo Sinzheimer Instituut
R. Kragt*

Dit rapport geeft antwoord op de in de Tweede Kamer gestelde vragen over in hoeverre faillissementen worden gebruikt om bepaalde groepen werknemers kwijt te raken. Hiertoe zijn 300 faillissementsdossiers (bij rechtbanken), het bestand 'Vennoot' van Justitie en de Verzekerdenadministratie van de bedrijfsverenigingen geraadpleegd.

De conclusie is dat 'doorstarten' een veel voorkomend verschijnsel is. In meer dan de helft van de gevallen van verkoop van (delen van) de onderneming bestaan er banden tussen de koper en de gefailleerde. Er kan worden vastgesteld dat bij ten minste één op de vijf gevallen van 'doorstarten' het beëindigen van een conflict of het 'lozen' van personeel een belangrijke overweging is geweest. Verbanden tussen de leeftijd en het verzuim van werknemers hierbij zijn evenwel nauwelijks aangetroffen. Een extrapolatie van de

onderzoeksresultaten wijst uit dat ruim 7.000 werknemers per jaar zonder ontslagbescherming aan de kant worden gezet.

*Periodieke meting van waardering dienstverlening door klanten veldorganisaties DPJ&R
Bureau Van de Bunt, adviseurs voor organisatie en beleid te Amsterdam*

J. Lighthart, J. van der Zijde

Dit rapport geeft het resultaat weer van de voorstudie naar de mogelijkheden voor het ontwikkelen van een instrument ter meting van de waardering door klanten van de uitvoeringsorganisaties van de dienst Preventie, Jeugdbescherming en Reclassering (DPJ&R). Bij deze voorstudie waren de Raad voor de kindbescherming, de (gezins-)voogdij-instellingen en het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen (LBIO) betrokken. Het te ontwikkelen instrument is primair bedoeld voor de uitvoeringsorganisaties en in tweede instantie voor DPJ&R.

Er wordt een overzicht gepresenteerd van de factoren die van invloed zijn op de waardering, een oordeel over de bruikbaarheid van reeds bestaande instrumenten en een advies over de inrichting van een vervolgtraject. De conclusie van de voorstudie is tweeledig. Er zijn geen bestaande instrumenten die zich zonder meer lenen voor gebruik bij de betreffende uitvoeringsorganisaties. De onderzoekers stellen voor bij het instrument een onderscheid te maken tussen enerzijds ouders en kinderen als klant en anderzijds professionele klanten, zoals rechters en het openbaar ministerie. Bij ouders en kinderen kan de waardering gemeten worden door een periodiek uitvoeren van casestudies of door het afnemen van semi-gestructureerde interviews. Bij professionele klanten zouden bijvoorbeeld protocollen voor regulier overleg opgesteld kunnen worden. Het is noodzakelijk dat de uitvoeringsorganisaties van DPJ&R actief betrokken worden bij het vervolgtraject.

*Leren (en) werken als straf; evaluatie van het experiment de leerwerkstraf
Vrije Universiteit Amsterdam, Faculteit der Rechtsgeleerdheid, Vakgroep Criminologie*

M. van der Steeg, E. Niemeijer

Dit is een evaluatie-onderzoek naar het experiment met de *leerwerkstraf* in Amsterdam. Deze taakstraf is bedoeld ter vervanging van een onvoorwaardelijke gevangenisstraf van 6 tot 12 maanden voor delinquenten van 17 tot 24 jaar. Doel van de leerwerkstraf is de deelnemers toekomstperspectief te bieden door hun sociale vaardigheid bij te brengen, scholing te geven en hen te helpen bij het vinden van werk.

Het onderzoek bevat een proces- en een effectevaluatie, door middel van dossieranalyse, interviews en participerende observatie.

De conclusies zijn in het kort: alle 44 deelnemers van de afgelopen 2 jaar zijn bij het onderzoek betrokken. Van hen maakte 43% het project af. De meeste afhakers kregen alsnog een justitiële sanctie. Na de leerwerkstraf blijkt circa 40% van de afmakers en 70% van de afhakers weer in contact te zijn gekomen met de politie. Gelet op geringe aantal deelnemers kan niet zonder meer worden geconcludeerd dat de recidivekans bij toepassing van de leerwerkstraf afneemt. Wel is de score hoopgevend. Daarnaast is geconstateerd dat de voorbereiding en begeleiding van het experiment onvoldoende waren. Bovendien waren er instroomproblemen, onduidelijkheid over de strafrechts-

modaliteit, onduidelijkheid over de inhoud van de leerwerkstraf en kwam de arbeids-toeleiding niet uit de verf. De onderzoekers doen aanbevelingen.

Sociale vaardigheidstraining als taakstraf

Rijksuniversiteit Groningen, Faculteit der Rechtsgeleerdheid, Vakgroep Strafrecht en Criminologie

M.D. van der Genugten, H. Timmerman, J.A. Nijboer

Dit rapport betreft een uitgebreid evaluatie-onderzoek naar de *sociale-vaardigheidstraining* (SOVA) als taakstraf bij minder- en meerderjarigen. Er is onder andere informatie verzameld over de aantallen trainingen, soorten delicten waarvoor ze opgelegd worden, kenmerken van deelnemers, juridische modaliteiten, uitvoeringspraktijk, effecten van de training en de beeldvorming bij betrokkenen.

De SOVA wordt opgelegd aan veelvuldige plegers van vermogensdelicten en aan plegers van gewelddelicten. Er worden jaarlijks zo'n 600 trainingen opgelegd, waarvan ongeveer drie kwart aan minderjarigen en een kwart aan meerderjarigen. De belangrijkste geconstateerde vaardigheidstekorten blijken omgangsvaardigheden te zijn.

De trainingen voor minderjarigen verlopen wat gestructureerder en leiden vaker tot realisatie van de gestelde doelen. De recidivegegevens zijn voor minderjarigen en meerderjarige first offenders niet ongunstig. Voor meerderjarige recidivisten zijn ze daarentegen relatief ongunstig. Na afloop van de training weten de deelnemers beter welk gedrag men in een bepaalde situatie hoort te vertonen. Eén op de drie deelnemers geeft aan dat zich in de loop van de training een positieve verandering in de daginvulling voordoet.

De uitvoering kan verbeterd worden, vooral op de punten van organisatie van trainingen en van selectie van deelnemers. Er worden aanbevelingen gedaan.

Vooraf ook door de informatie over de beeldvorming bij de betrokkenen (o.a. rechters en officieren), die positief is, wordt de conclusie getrokken dat de SOVA een zinvol alternatief is.

In beeld gebracht; gebruik, beeld en effecten van de cursus Slachtoffer in Beeld als taakstraf voor minderjarigen

Bureau Duipmans te Drachten

D. Duipmans

De cursus *Slachtoffer in Beeld* (SiB) als taakstraf voor minderjarigen is geëvalueerd. Aan de orde zijn vragen over de inhoud, omvang, toepassing, effectiviteit en beeldvorming. De cursus, gegeven in kleine groepen, is zo'n 600 maal opgelegd (in 1995), doorgaans voor 'typische jeugdcriminaliteit'. De deelnemers hebben voornamelijk gewelddelicten gepleegd (50%), in mindere mate vermogensdelicten (ca. 30%) en vermogensdelicten met geweld (ca. 20%). Voor de helft van de gevallen is de cursus SiB de enige straf, in andere gevallen is doorgaans tevens een werkstraf opgelegd of een sociale-vaardigheidstraining. Het merendeel van de jongeren die de cursus opgelegd krijgt, rondt het ook af (95%). Betrokkenen bij de cursus zijn dan ook positief over de structuur en opbouw ervan. Jongeren die de cursus afmaken, blijken minder te recidiveren dan afhakers. Jongeren

tegen wie al vaker een proces-verbaal was opgemaakt, blijken beduidend vaker te recidiveren dan first offenders. Verder is er de indicatie dat jongeren die de cursus hebben gevolgd wegens gewelddelicten tegen personen op de langere termijn minder recidiveren dan jongeren die de cursus hebben gevolgd wegens vermogensdelicten. Deze resultaten aangaande recidive zijn evenwel slechts indicatief.

De praktijk van het omgangsrecht
B&A Groep Beleidsonderzoek & -Advies bv te Den Haag
L. van der Elburg, H. te Grotenhuis

Het rapport is een uitvoerige beschrijving van de praktijk van het omgangsrecht. Er zijn rechtbankdossiers geanalyseerd en interviews gehouden met ouders die problemen ervaren met de omgangsregeling, met rechters, advocaten, medewerkers van de Raad voor de kindbescherming en met cliëntenorganisaties.

In vergelijking met een WODC-onderzoek uit 1987 blijkt dat ouders vaker een verzoek om een omgangsregeling doen en dat er minder afwijzingen zijn.

Omgang is een sterk recht en 'moet', maar kan geen afdwingbaar recht zijn. In essentie is de omgangsproblematiek terug te voeren op relatieproblemen van de ouders. Bemiddeling en begeleiding zou een oplossing kunnen bieden bij de omgangsproblemen. Er is nu echter weinig bekend over de effectiviteit van deze hulpverlening.

Particuliere reclassering en overheid in Nederland sinds 1823
Rijksuniversiteit Groningen, Faculteit der Letteren, Vakgroep Geschiedenis
J.P. Heinrich
cofinanciering, subsidie-onderzoek

Nagegaan is wat de relatie is tussen overheid en particulier initiatief op het terrein van de reclassering, in hoeverre justitie het particuliere reclasseringswerk heeft kunnen sturen, en hoe de wederzijdse opvattingen over strafrechtspleging en reclassering inwerkten op de evolutie van deze relatie. Er zijn voornamelijk archiefonderzoek en interviews gehouden. De conclusie is dat overheid en reclassering altijd in een wederzijdse afhankelijkheidsrelatie hebben verkeerd. De reclassering levert een aanzienlijke bijdrage aan de kwaliteit van de strafrechtspleging. De overheid heeft in belangrijke mate bijgedragen aan de groei en ontwikkeling van het instituut reclassering. Het particuliere karakter is een relatief begrip.

Kosten van Halt
Instituut voor Onderzoek van Overheidsuitgaven te Den Haag
J.A.A. Dikmans, L.J.M. de Heij, C. Sips
cofinanciering

Met dit rapport is getracht antwoord te vinden op de vraag wat de invoering van de AMvB (van september 1995) betekent voor de kosten van de Halt-afdoening. Tevens is de efficiency van de prestaties van de Halt-bureaus bekeken. Er is een aantal normen berekend: een normtarief per productief uur per Halt-medewerker (f 59), een normurentaal per afdoening (11,4 uur) en een norm voor de kosten per afdoening (gemiddeld f 672).

Deze normen zijn vervolgens gebruikt om de structurele kosten van het potentiële landelijke volume Halt-afdoeningen te bepalen voor elk van een aantal onderscheiden varianten.

De conclusie is dat, afhankelijk van de gehanteerde kostprijs, de landelijke structurele kosten ten opzichte van de kosten van het gerealiseerde volume afdoeningen 1 tot 7,6 miljoen gulden hoger uitvallen dan de huidige kosten van circa 11 miljoen gulden. Het verdient aanbeveling de procedures bij Halt-afdoeningen verder te stroomlijnen en inzicht in de effectiviteit van de verschillende werkwijzen te bezien.

*De chirurg in de medische tuchtrechtspraak 1986-1995; een onderzoek van de gepubliceerde en ongepubliceerde medische tuchtrechtspraak
Katholieke Universiteit Nijmegen, Faculteit der Rechtsgeleerdheid, Vakgroep Strafrecht
M.E.F. Heineman, J.H. Hubben
cofinanciering, subsidie-onderzoek*

Dit onderzoek bevat gepubliceerde en ongepubliceerde beslissingen van medische tuchtcolleges. Alle klachten over chirurgen uit de periode 1986-1995 zijn in dit deel beschreven en geanalyseerd. Doel hiervan is nagaan welke professionele normen op het terrein van de chirurgie kunnen worden ontleend aan de tuchtrechtelijke uitspraken. Het onderzoek is verricht in aansluiting op eerder onderzoek met betrekking tot psychiaters, anesthesiologen, gynaecologen en huisartsen.

*Meldenswaardig? Implementatie van de Wet melding ongebruikelijke transacties binnen financiële instellingen
Erasmus Universiteit Rotterdam
A.B. Hoogenboom, M.J.J. van den Anker, T. Peeman*

Het doel van het onderzoek was inzicht te krijgen in de implementatie van de Wet melding ongebruikelijke transacties bij de financiële instellingen.

De volgende vragen worden in het rapport, op basis van literatuur en 45 halfgestructureerde interviews in de periode juni-december 1995, beantwoord.

- 1 Welke organisatorische en communicatiestructuren zijn opgezet voor de onderkenning en verwerking van ongebruikelijke transacties?
- 2 Welk beleid is ontwikkeld voor het personeel ten aanzien van voorlichting, training en motivatie?
- 3 In hoeverre is sprake van beleidsvrijheid op verschillende hiërarchische niveaus?
- 4 Maken financiële instellingen gebruik van geautomatiseerde systemen voor de analyse van informatie?
- 5 Welke vormen van externe communicatie bestaan tussen de financiële instellingen en de overheid en welke knelpunten worden ervaren?

Het ministerie van Justitie heeft in 1994 en 1995 een subsidie verstrekt aan de Stichting Maatschappij en Politie ten behoeve van de uitvoering van het meerjaren(onderzoeks)plan Financiële Instellingen en Onveiligheid (1994-1997). Het onderzoek naar de implementatie van de Wet MOT maakt daar deel van uit.

In het kader van hetzelfde project is in 1996 eveneens verschenen het rapport *Beursfraude en (zelf)regulering: witwassen en handel met voorkennis* van A.B. Hoogenboom (Erasmus Universiteit Rotterdam).

De Wet Getuigenbescherming; een uitzonderlijke regeling
Rijksuniversiteit Leiden, Faculteit der Rechtsgeleerdheid
A.M. van Hoorn

Op 1 februari 1994 is de Wet getuigenbescherming in werking getreden. Met de wet wordt beoogd getuigen te beschermen en de bruikbaarheid van de door hen afgelegde verklaringen als bewijsmiddel onder strikte voorwaarden te verzekeren. De wet biedt de mogelijkheid getuigen te horen met beperkte dan wel volledige anonimiteit.

In opdracht van het ministerie van Justitie is een evaluatie-onderzoek uitgevoerd. Het doel van het onderzoek was informatie te krijgen omtrent de werking van de Wet getuigenbescherming in de praktijk en de frequentie waarmee van de verschillende onderdelen van de wet gebruik wordt gemaakt, alsmede omtrent de aard van de zaken waarin de wet wordt gebruikt. Het onderzoek heeft betrekking op de periode februari 1994 – februari 1996.

Er wordt vrij weinig gebruik gemaakt van de Wet getuigenbescherming. Politiefuncties zijn doorgaans vrij terughoudend in het anoniem opnemen van een getuigenverklaring in een proces-verbaal.

In het gehele onderzoek zijn 24 zaken getraceerd waarin getuigen door de rechter-commissaris dan wel door de rechter ter zitting met beperkte anonimiteit zijn gehoord. Voorts blijkt uit het onderzoek dat sinds de invoering van de wet in ten minste 47 strafzaken 69 getuigen als bedreigde getuige zijn erkend.

De strafzaken met beperkt anonieme en (erkend) bedreigde getuigen hadden voornamelijk betrekking op diefstallen met geweld, overtredingen van de Opiumwet en levensdelicten.

Over het algemeen wordt de wettelijke regeling voor de bedreigde getuige als gecompliceerd beschouwd. De regeling is tijdrovend en omslachtig in de uitvoering. Dit wordt onder meer veroorzaakt door de strikte voorwaarden waaraan de wetgever het gebruik van anoniem afgelegde getuigenverklaringen heeft gebonden.

Onderzoek naar de organisatiestructuren van de legale en illegale dierenhandel
Rijksuniversiteit Leiden, Faculteit der Rechtsgeleerdheid
C.M. Vinke

Het onderzoek is in opdracht van het ministerie van Justitie uitgevoerd in de periode juli 1994 – december 1995. De onderzoekster heeft vele personen geïnterviewd, waaronder Nederlandse dierenhandelaren. Daarnaast zijn verschillende typen dossiers geanalyseerd en is relevante literatuur bestudeerd.

Het doel van het onderzoek was inzicht te krijgen in de Nederlandse handel in bedreigde en beschermde diersoorten, zowel legaal/bonafide als illegaal/malafide. Het ging daarbij

om de vraag- en aanbodzijde, om de handhaving van de natuurbeschermingswetten en om de bestrijding van de illegale handel.

De illegale handel onderscheidt zich van de legale door het verhandelen van dieren in strijd met de in de natuurbeschermingswetten of ter uitvoering daarvan vastgestelde ge- en verboden, in het bijzonder zonder de vereiste vergunningen. Van malafiditeit wordt gesproken indien een dierenhandelaar opzettelijk met behulp van rechtsschendingen zijn concurrentiepositie tracht te verbeteren.

De handel in beschermde dieren bestaat uit een groot internationaal netwerk. De Nederlandse dierenhandel is opgebouwd uit maximaal drie distributieniveaus met een pyramidevormige structuur: een klein aantal importerende en exporterende groothandelaren (geschatte omvang is 50) en diermakelaars (geschatte omvang is 5), een groter aantal tussenhandelaren (geschatte omvang is 200) en een groot aantal detailhandelaren (geschatte omvang is 2.500). Hiertussen bevinden zich kwekers en liefhebbers (geschatte omvang is 60.000) die zowel vrager als aanbieder zijn.

De Nederlandse afzetmarkt voor exotische dieren is te onderscheiden in vijf vraagmarkten: dierentuinen, laboratoria, commercie, musea en particulieren.

De structuur van de illegale dierenhandel is dezelfde als die van de legale handel. Bij de illegale handel wordt namelijk gebruikgemaakt van de bestaande contacten uit het legale handelscircuit. Ook lopen de legale en illegale bedrijfsvoering door elkaar heen. In deze zin kan geconcludeerd worden dat de legale en illegale dierenhandel verstrengeld zijn. Samenwerking tussen handelaren om illegaal dieren te verkrijgen en te verhandelen, kan het beste worden getypeerd als projectmatige netwerkcriminaliteit. Illegale handel door een individu, dus niet door een samenwerkingsverband, kan als gelegenheidscriminaliteit worden omschreven. De kenmerken van de illegale dierenhandel zijn het best vergelijkbaar met die van andere vormen van milieucriminaliteit, zoals de illegale afvalhandel.

De omvang van de legale vergunningplichtige dierenhandel in Nederland wordt op basis van de vergunningaanvragen geschat op zo'n 300.000 dieren per jaar.

De omvang van de illegale dierenhandel kan slechts worden ingeschat door een extrapolatie van het aantal in beslag genomen dieren. Mede op basis van interviews met handelaren wordt geschat dat ongeveer 15% van de illegale handel in beslag wordt genomen. Daarvan uitgaande worden per jaar enkele duizenden vogels, tienduizenden reptielen en amfibieën, een honderdtal primaten en enkele tientallen andere zoogdieren levend illegaal Nederland in- en uitgevoerd. In totaal gaat het om ruim 87.000 dieren per jaar, zodat de illegale handel ruim een kwart bedraagt van de legale handel. De winstmarges in de illegale dierenhandel worden geschat tussen de 30% en 80%.

Strengere wetgeving en handhaving zijn voor dierenhandelaren geen doorslaggevende redenen om van illegale handel af te zien. Doordat de wetgeving door het grootste gedeelte van het dierenhandelscircuit als onrechtvaardig en de handhaving als inconsequent en onzorgvuldig wordt gezien, kunnen beide zelfs een stimulans zijn voor het illegaal handelen.

*Macro-economische betekenis van handel in en gebruik van verdovende middelen
Nederlands Economisch Instituut te Rotterdam*

J.J. van Dijk, P.K. Marks, G.R. Otten, A.C.P. Verster

In opdracht van de ministeries van Justitie en Binnenlandse Zaken heeft het Nederlands Economisch Instituut in de periode november 1995 - april 1996 onderzoek gedaan naar de macro-economische betekenis van de handel in verdovende middelen in Nederland. Het doel van het onderzoek was om een zo compleet mogelijk beeld te krijgen van de macro-economische betekenis van de drugshandel in Nederland, alsmede van de daarmee in verband staande schade waarmee verschillende sectoren in de Nederlandse samenleving worden geconfronteerd. Dit beeld moest worden samengesteld op basis van reeds beschikbare gegevens en kennis.

De uitkomst van het onderzoek is een rekenmodel dat gebruikt zou kunnen worden voor het maken van nieuwe schattingen zodra er meer en betrouwbaarder gegevens beschikbaar zijn. Door beperkingen in het basismateriaal (onbekende betrouwbaarheid van de basisgegevens en vele veronderstellingen) kan de realiteitswaarde van de schattingen niet getoetst worden.

Gedogen: een verschijnsel van alle tijden en plaatsen?

Vrije Universiteit Amsterdam, Vakgroep Criminologie

W. Huisman

Dit onderzoek werd uitgevoerd in opdracht van het ministerie van Justitie binnen drie maanden, ten behoeve van de beleidsnota Grenzen aan gedogen.

In het onderzoek stonden de volgende vragen centraal.

- 1 Is gedogen een recent verschijnsel of kwam het in Nederland altijd al voor?
- 2 Is gedogen en/of gedoogbeleid inderdaad een typisch Nederlands verschijnsel of komt het in andere landen ook voor? Daarbij is een korte rechtsvergelijkende studie gemaakt van Duitsland, het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk.

Het historische onderzoek laat zien dat gedogen in Nederland zeker geen nieuw verschijnsel is, maar dat het al eeuwen bestaat. Voorts blijkt dat gedogen geen typisch Nederlands verschijnsel is. Typisch Nederlands is dat er vanuit de rijksoverheid een algemeen beleid ten aanzien van gedogen is gevormd. Dit is in de geschiedenis en in het buitenland nog niet eerder voorgekomen. Maar gedogen *zelf* is een verschijnsel van alle tijden en alle plaatsen.

Een internationaal onderzoek naar het doorberekenen van handhavingskosten

RAND European-American Center for Policy Analysis te Delft

J. Cave, E. Frinking, H. Grünfeld, M. van het Loo

Dit internationaal vergelijkende onderzoek is binnen vier maanden uitgevoerd in opdracht van de ministeries van Economische Zaken en Justitie, ten behoeve van de werkgroep Doorberekening Handhavingskosten in het kader van het project Marktwerking, Deregulering en Wetgevingskwaliteit.

In vier landen is op drie terreinen onderzocht of doorberekening van handhavingskosten plaatsvindt, welke criteria worden gebruikt om te bepalen of handhavingskosten op een bepaald beleidsterrein in rekening dienen te worden gebracht en welke algemene uitgangspunten kunnen worden onderkend die aan doorberekening ten grondslag liggen. Onderzoek is verricht in de landen Denemarken, Duitsland, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk. De onderzochte beleidsterreinen zijn:

- lozing van verontreinigde stoffen in water (afvalwater);
- toelating, aanwezigheid en exploitatie van speelautomaten;
- toelating, vergunningstelsel en distributie van op recept verkrijgbare geneesmiddelen.

De conclusie van het onderzoek is dat in noch in één van de onderzochte landen noch op één van de onderzochte terreinen op systematische wijze handhavingskosten worden doorberekend. Wel is een groot aantal varianten van bekostigingswijzen van regelgeving aangetroffen waarbij bijdragen van particulieren worden gevraagd. In sommige gevallen vormt de bekostiging van bepaalde handhavingsactiviteiten (bijvoorbeeld toezicht op naleving van vergunningvoorwaarden) daarvan een onderdeel.

Ontwikkelingsrichting van het Gerechtelijk Laboratorium

Verwey-Jonker Instituut te Utrecht

W.M.E.H. Beijers, K.A. Gorter, S.M.A. Nieborg, R.A.L. Rijkschroeff, J. de Savornin Lohman,

B.A.C. Winants

Het onderzoek is in de periode augustus 1995 – maart 1996 uitgevoerd in opdracht van het ministerie van Justitie.

Doel van het onderzoek was om vanuit het perspectief van de klanten van het Gerechtelijk Laboratorium (GL) te bepalen welk gebruik er wordt gemaakt van zijn producten en of deze voldoen aan de eisen van de klanten. Daarnaast om na te gaan of de bestaande expertise op het gebied van forensisch onderzoek momenteel optimaal wordt benut. De achterliggende doelen zijn het vergroten van de effectiviteit en het verminderen van de werkdruk van het GL.

De *effectiviteit* van de producten van het GL is niet optimaal wegens een te lange doorlooptijd in de reactieve opsporingsfase en het onvoldoende kunnen benutten van rapporten in de vervolgingsfase. De te lange doorlooptijd wordt veroorzaakt door de werkdruk van het GL, en de onderbenutting door het gebruik van verschillende registratiesystemen bij de politie, het GL en het openbaar ministerie.

De *klantgerichtheid* van het GL moet volgens zijn klanten voornamelijk worden verbeterd ten aanzien van de doorlooptijd en de communicatie (tussen de afdelingen van het GL en tussen het GL en zijn klanten).

Men heeft geen bezwaar tegen de monopoliepositie van het GL, mits het GL blijft voldoen aan de voorwaarden van onafhankelijkheid, kwaliteitsborging en onpartijdigheid.

De *efficiëntie*, waarmee de optimale benutting van de onderzoek-infrastructuur van de forensische expertise wordt bedoeld, kan worden vergroot door de R&D bij het GL te stimuleren en het GL af te grendelen voor onnodig en eenvoudig standaardonderzoek.

*Resultaten van het Project Intensivering Fraudebestrijding
B&A Groep beleidsonderzoek & -advies bv te Den Haag
H. Geveke, M. Maas Geesteranus, R. Schouten, M. Verberk*

Dit evaluatie-onderzoek is in opdracht van het ministerie van Justitie uitgevoerd. Het doel was na te gaan of met de extra middelen die zijn toegekend aan de intensivering van fraudebestrijding, de in 1992 gestelde doelen zijn bereikt.

De vijf doelen van het Project Intensivering Fraudebestrijding zijn grotendeels bereikt:

- intensivering van het fraude-overleg;
- verhoging van het aantal verwerkte sociale-zekerheidsfraudezaken in 1994 met 4.500 ten opzichte van 1990;
- verhoging van het aantal verwerkte grote fiscale fraudezaken in 1994 met 100 ten opzichte van 1990;
- adequate verwerking van terugvorderingszaken;
- kwaliteitsbevordering.

Een aanzienlijk deel van de extra middelen is aangewend om aan enkele randvoorwaarden voor het welslagen van het project te voldoen (compensatie van scheefgroei tussen arrondissementen, verbetering van de registratie en introductie van management-rapportages) en om de extra druk elders in de justitiële keten te verlichten (rechtshulp en taakstraffen).

*Heling van gestolen auto's; onderzoek onder daders van autodiefstal
Eysink Smeets & Etman te Den Haag
A. Elzinga, R. de Wit*

Doel van dit onderzoek was het in kaart brengen van het helingcircuit van (onderdelen van) gestolen auto's. Daartoe zijn 27 (semi-)professionele daders geïnterviewd, alsmede experts van politie, verzekeringswezen en dergelijke. De achtergrondkenmerken van daders van autodiefstal worden geschetst. Er wordt een beschrijving gegeven van het natraject: strippen, katten, omkatten, export, verkoop en de mate van organisatie daarbij. De aanbevelingen hebben betrekking op: betere bewaking op verstrekken van kentekenbewijzen; aanpak van handel in total-lossauto's; betere herkenning van de gestolen auto's en auto-onderdelen; betere registratie van gestolen auto's; betere, actuele kennis van de markt van gestolen auto's.

*Rapport Projecten in het kader van Aanhouden en Uitreiken
IVA te Tilburg
P. Albers, J. Bloem, H. Vorselaars*

Het rapport geeft de resultaten weer van een quick scan naar de effecten, nuttige elementen en afbreukrisico's van de projecten Aanhouden en Uitreiken (AU) die in alle arrondissementen worden uitgevoerd. De algemene conclusie is dat de AU-projecten een belangrijke bijdrage leveren aan een geloofwaardiger optreden van het openbaar ministerie. Op basis van de resultaten van het onderzoek is een handleiding opgesteld met aanbevelingen voor een optimaal presterend AU-project.

*De betrouwbaarheid van de sorteerproef**Rijksuniversiteit Leiden, Faculteit der Rechtsgeleerdheid, afdeling Criminalistiek**G.A.A. Schoon*

In het onderzoek staan twee vragen centraal: Hoe vaak wijst de hond in een sorteerproef de verdachte aan indien die verdachte ook werkelijk de dader is? En: Hoe groot is de kans dat de hond in een sorteerproef ten onrechte iemand aanwijst?

In een groot aantal experimentele uitvoeringen van de sorteerproef is dit nagegaan. De resultaten zijn erg variabel en uit het oogpunt van de bewijsvoering vrij slecht. Daarom is in de tweede fase van het onderzoek een nieuwe opzet van de sorteerproef ontwikkeld. Deze kent een hogere betrouwbaarheid dan de nu gebruikte sorteerproef. Er worden aanbevelingen gedaan voor een betere, uitgebreide registratie van iedere uitgevoerde sorteerproef, en voor verder onderzoek.

*Evaluatie Interdepartementale Werkgroep voorgenomen regelgeving; de ministeriële regelingen**Research voor Beleid te Leiden**B. Claassen, L. v.d. Geest, C. v.d. Werf**Opdracht verstrekt samen met de ministeries van Economische Zaken en VROM*

In het kader van de operatie Marktwerking, Deregulering en Wetgevingskwaliteit (MDW) is de Interdepartementale Werkgroep voorgenomen regelgeving (WVR) ingesteld. Een belangrijke taak van deze werkgroep is het inventariseren van door departementen voorgenomen regelgeving, en in overleg met het betrokken departement nagaan of de 'Bedrijfseffectentoets', de 'Milieutoets' en de 'Handhavingstoets' in de memorie van toelichting behandeld worden. In dit onderzoek is nagegaan of de WVR voldoende zicht heeft op voorgenomen ministeriële regelingen, voorzover die substantiële (neven)effecten kennen voor bedrijven, milieu, handavings-en/of uitvoeringsorganisaties. Daartoe zijn alle in het parlementaire jaar 1995-1996 verschenen ministeriële regelingen doorgenomen en beoordeeld. Conclusie van het onderzoek is dat er geen nadere procedure-afspraken gemaakt hoeven te worden ter toetsing van voorgenomen ministeriële regelingen.

*Onder schot; vuurwapengebruik van de politie in Nederland (1978-1995)**Vrije Universiteit Amsterdam, Centrum van Politiewetenschappen te Amsterdam**J. Timmer, J. Naeyé, M. van der Steeg**cofinanciering, subsidie-onderzoek*

Doel van het onderzoek was het vuurwapengebruik van de politie in Nederland in kaart te brengen. Het ging hierbij specifiek om vragen over aard, omvang, beoordeling en afhandeling van politieel vuurwapengebruik en het functioneren van relevante wet- en regelgeving (waaronder de geweldsinstructie) in de praktijk. De onderzoekers doen een groot aantal aanbevelingen die betrekking hebben op de regelgeving, de meldingsplicht, de registratie, de opleiding en instructie en de beoordeling (weging en toetsing) van vuurwapengebruik door de politie. De beoordeling en afdoening van politieel vuurwapen-

gebruik door openbaar ministerie en korpsbeheerders is kritisch gezien. Korpsbeheerders besteden er weinig aandacht aan, het openbaar ministerie beperkt zich vrijwel uitsluitend tot strafrechtelijke toetsing. Tevens is geconstateerd dat de toetsing per arrondissement nogal uiteen kan lopen. Het onderzoek heeft een indringende studie opgeleverd naar het geweldsmonopolie van de overheid en doet aanbevelingen om bepaalde aspecten uit de geweldsinstructie, de opleiding en de registratie in (her)overweging te nemen.

Waar een wil is, is een weg? Een onderzoek naar de behoefte aan en de verstrekking van politieke en justitiële informatie voor buiten de strafrechtspleging gelegen doelen
Katholieke Universiteit Brabant
R.W. van Kralingen, J.E.J. Prins
cofinanciering

Het onderzoek vond plaats in het licht van de wens om inzicht te verkrijgen in enerzijds het functioneren van relevante wet- en regelgeving en anderzijds de dagelijkse praktijk inzake de behoefte aan en het gebruik van politieke en justitiële informatie. Uit het onderzoek blijkt dat een groot aantal partijen wil beschikken over een breed scala van bij politie en justitie aanwezige informatie. De doelen lopen sterk uiteen. Knelpunten die optreden zijn als volgt samen te vatten: complexiteit (veelheid, onoverzichtelijkheid en gebrek aan kennis over details) van regelgeving, te weinig mogelijkheden voor verstrekking van informatie, gebrek aan inzicht in en controle op doorverstrekking van informatie, gebrek aan continuïteit van informatie, problemen met de verklaring omtrent het gedrag, en gebrek aan formele weigeringsgronden bij vergunningverlening.

Incassoprocedures; opzet voor een Nederlandse incassoprocedure met empirische en rechtsvergelijkende aantekeningen
Rijksuniversiteit Utrecht, Molengraaff Instituut
M. Freudenthal
cofinanciering

Vanaf 30 december 1991 kent het Nederlandse recht geen specifieke incassoprocedure meer voor de inning van kleine geldvorderingen. Het ontbreken van een dergelijke landelijke regeling en de sinds 1992 ontstane praktijk heeft vragen opgeroepen. In het onderzoek is dan ook onderzocht of het wenselijk is om voor incassovorderingen een bijzondere, eenvoudige, snelle en goedkope rechtsgang te ontwikkelen. Daartoe is empirisch en rechtsvergelijkend onderzoek verricht waarbij is nagegaan welke gerechtelijke en buitengerechtelijke mogelijkheden in Nederland beschikbaar zijn om incassovorderingen in te stellen. Het rechtsvergelijkende onderzoek (Frankrijk, Duitsland, Oostenrijk, België) strekte ertoe een bijdrage te kunnen leveren aan de keuze van de vorm en inhoud van een in Nederland nieuw te ontwikkelen procedure. De studie sluit af met een voorstel voor een nieuwe incassoprocedure.

*Ondergrondse organisaties in vergelijkend perspectief**Erasmus Universiteit Rotterdam**P. Klerks**cofinanciering, subsidie-onderzoek*

Aanleiding voor het onderzoek was de constatering dat criminele organisaties steeds weer in staat blijken zich te herstellen van overheidsingrijpen en opnieuw criminele activiteiten gaan ontplooiën. In het onderzoek is daarom vanuit een sociologisch-antropologische benadering getracht zicht te krijgen op: achtergronden en functioneren van ondergrondse organisaties in het algemeen en een Nederlandse criminele organisatie in het bijzonder; de reactie van de overheid ten aanzien van de betreffende criminele organisaties. Doel van het onderzoek was te onderzoeken welke nieuwe wegen bewandeld zouden kunnen worden om de georganiseerde misdaad beter te kunnen beheersen. Daartoe is literatuuronderzoek verricht en gebruikgemaakt van politiedossiers en interviews met ter zake kundige functionarissen. De studie sluit af met een aantal aanbevelingen waaronder één betreffende 'close-up rechercheren'.

*Georganiseerde misdaad in het Nederlandse internationale wegtransport**Rijksuniversiteit Utrecht, Willem Pompe Instituut**F. Bovenkerk, A. Lempens**cofinanciering*

Het rapport gaat over de vraag hoe en in welke mate het Nederlandse internationale goederenvervoer over de weg connecties heeft met de georganiseerde misdaad. Door middel van een combinatie van zowel 'open' als 'gesloten' bronnen is getracht het probleemveld omvattend te beschrijven. Geconstateerd wordt dat, alhoewel het goed gaat met de branche in het algemeen, er problemen zijn aan de onderkant van de markt. Deze blijken veelal samen te hangen met de in 1992 in gang gezette liberalisering van de markt (gebrek aan controle door overheid op toetreding) en het openen van de binnengrenzen in Europa in 1993 (verhoogde concurrentie). Om het hoofd boven water te houden, worden door ondernemers (en chauffeurs) maatregelen genomen: meestal door op legale wijze de kostprijs te drukken, soms echter ook door illegale activiteiten te ontplooiën (organisatiecriminaliteit en georganiseerde criminaliteit). Op basis van het beschikbare materiaal is het niet mogelijk gebleken een schatting te maken van het aandeel van bedrijven dat betrokken is bij bovengenoemde vormen van zware criminaliteit. Wel is duidelijk geworden dat vooral de kleine en middelgrote bedrijven die zich in de gevarezone bevinden, bij de georganiseerde misdaad zijn betrokken. De onderzoekers doen een aantal aanbevelingen om de invloed van de georganiseerde misdaad binnen de branche terug te dringen.

*Kwaliteit van communautaire regelgeving**T.M.C. Asser Instituut te Den Haag**T. Heukels, A.E. Kellermann, J.J.M. Sluys, V.P. Verkruijsen**(AAW-reeks, deel 6)*

Het rapport gaat over de vraag of er in de lidstaten van de Europese Unie voldoende draagvlak is om te komen tot gemeenschappelijke richtsnoeren voor de kwaliteit van Europese regelgeving; meer in het algemeen is de vraag of in de lidstaten de kwaliteit van de EG-regelgeving een item is en aan welke oplossingen men denkt? Het onderzoek heeft zich voornamelijk gericht op de volgende aspecten: toegankelijkheid en openbaarmaking, redactionele kwaliteit en de effectiviteit. In de eerste fase van het onderzoek is voornamelijk literatuur en ander documentatiemateriaal bestudeerd (dit heeft geresulteerd in afzonderlijke landenrapporten); in de tweede fase is verdieping en verbreding nastreefd. Uit het onderzoek komt naar voren dat bij de lidstaten van de Europese Unie belangstelling bestaat voor het onderwerp. Door de diverse landen worden echter wel verschillende accenten gelegd. Europese aanbevelingen voor de regelgeving lijken kans van slagen te hebben.

*Beslaglegging op loon of uitkering; evaluatie van de belastingvrije voet**Research voor Beleid te Leiden**M.L.J.M. Beekmans, N.E.T. Nieboer, C. van der Werf**cofinanciering*

Onderzocht is hoe de huidige regeling van de 'beslagvrije voet' bij schuldsaneringsregelingen in de praktijk is uitgewerkt. Uit het onderzoek blijkt dat de hoogte van de maandelijkse inhouding nauwelijks een rol speelt bij het ontstaan van diverse schulden. Wel speelt de duur van het beslag een rol bij schuldrecidive. In het licht van deze resultaten ziet de minister geen grond, de huidige regeling aan te passen – hierom was in een Kamermotie gevraagd.

*Ervaringen met de Algemene wet bestuursrecht; het bestuursprocesrecht**Katholieke Universiteit Brabant, Centrum voor procesrecht, Schoordijk Instituut;**Rijksuniversiteit Utrecht, Instituut voor Staats- en Bestuursrecht**J.B.J.M. ten Berge, B.W.N. de Waard, R.J.G.M. Widdershoven, A.J. Bok, W.J.M. Voermans,**P. Albers, P.M. Langbroek, A.R. Neerhof**cofinanciering*

Het nieuwe bestuursprocesrecht is onderzocht op vijf thema's:

- toegang tot het geding;
- feitenonderzoek;
- voorwerp en uitkomst van het geschil;
- tijdsbeslag;
- kwaliteit van de rechtspleging (in het bijzonder vanuit de gezichtspunten rechtseenheid en integratie).

Aan de hand van jurisprudentie- en literatuuronderzoek en interviews werden op deze onderdelen van het bestuursprocesrecht bevindingen en aanbevelingen geformuleerd.

De ontwikkeling van het bestuursprocesrecht is, onder de nieuwe regeling van hoofdstuk 8 Awb, over het algemeen bevredigend te noemen. Wel wordt aan sommige bepalingen nog een weinig uniforme toepassing gegeven. Aangezien het nieuwe bestuursprocesrecht nog slechts kort van kracht is, dient op een aantal terreinen de ontwikkeling van de rechtspraak nader te worden afgewacht. Mogelijk of gewenste richtingen terzake worden geschetst. Daarnaast worden aanbevelingen gedaan inzake het gebruik van procesbevoegdheden door gerechten en partijen. Ten slotte worden op enkele plaatsen suggesties gedaan voor aanscherping – al dan niet op termijn – van bepalingen van hoofdstuk 8 Awb.

The fight against money-laundering and the disclosure of fraudulent practices in Europe; legislation and codes of conduct for the professions

T.M.C. Asser Instituut te Den Haag

Vertaalde samenvatting van het in 1995 verschenen rapport *De strijd tegen het witwassen van geld en de fraudemelding in Europa: wetgeving en gedragscodes voor de vrije beroepen*. Dat rapport is het verslag van het onderzoek dat in opdracht van het ministerie van Justitie door het T.M.C. Asser Instituut is uitgevoerd.

Quick scan ontwikkeling in aantal coffeeshops in Nederland

Intraval Bureau voor Onderzoek & Advies

B. Bieleman, S. Biesma, J. Snippe, E. de Bie

Het onderzoek waarvan het rapport verslag geeft, is uitgevoerd in opdracht van de ministeries van Binnenlandse Zaken en Justitie (Interdepartementale Task Force Veiligheid en Verslavingszorg). Het rapport geeft een schatting van de ontwikkeling in het aantal coffeeshops in Nederland tussen begin 1995 en november 1996.

In het aantal coffeeshops is een afname te constateren van 167 (van 1.460 naar 1.293) een vermindering van ruim 11%. Deze afname komt grotendeels voor rekening van de grote(re) gemeenten, waarbij met name Amsterdam in belangrijke mate bijdraagt aan de afname. In bijna alle kleine gemeenten, met minder dan 20.000 inwoners, is er geen sprake van verandering in het aantal coffeeshops. Zij hebben namelijk zowel 1995 als eind 1996 geen enkele coffeeshop.

Richtlijnen doorgelicht

Rijksuniversiteit Groningen, Vakgroep Bestuursrecht en Bestuurskunde

U.H. Oelen, M. Herweijer

Het onderzoek is uitgevoerd in opdracht van het ministerie van Justitie. Het doel was inzicht te krijgen in de factoren die bepalend zijn voor de doorwerking van niet-strafvorderlijke richtlijnen bij het openbaar ministerie (OM).

Doorwerking van richtlijnen blijkt afhankelijk van zeven factoren:

- 1 aansluiting met de dagelijkse OM-praktijk;
- 2 acceptatie door de toepassers;
- 3 wijze van bekendmaken;
- 4 interne controle van de wijze waarop richtlijnen worden toegepast;

- 5 specialisatie van de toepassers;
- 6 frequentie waarmee de richtlijn wordt toegepast;
- 7 helderheid van de richtlijn.

Het rapport besluit met aanbevelingen die kunnen leiden tot verbetering van de doorwerking van OM-richtlijnen.

Euthanasie en andere medische beslissingen rond het levenseinde; de praktijk en de meldingsprocedure

*Vrije Universiteit Amsterdam, Instituut voor Extramuraal Geneeskundig Onderzoek;
Erasmus Universiteit Rotterdam, Instituut Maatschappelijke Gezondheidszorg
G. van der Wal, P.J. van der Maas*

Het rapport bevat de resultaten van het onderzoek dat tot doel had de meldingsprocedure euthanasie te evalueren. Het onderzoek werd in 1995 en 1996 uitgevoerd in opdracht van de ministeries van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en van Justitie.

De hoofdvraag van het onderzoek was: Beantwoordt de meldingsprocedure aan haar doel en zijn er aanknopingspunten voor verbeteringen? Deze probleemstelling is nader uitgewerkt in vijf vraagpunten, namelijk naar het beroepsmatig handelen van artsen, het meldingsgedrag van artsen, de feitelijke gang van zaken in de meldingsprocedure, opvattingen over melden en toetsen van levensbeëindigend handelen en veranderingen in gedrag, ervaringen en opvattingen, vooral van artsen.

In het kader van hetzelfde onderzoek zijn tevens verschenen:

Het levenseinde in de medische praktijk (1995, 1990). Resultaten sterfgevallenonderzoek 1995, deelonderzoek II van het evaluatieonderzoek Meldingsprocedure euthanasie, Centraal Bureau voor de Statistiek te Voorburg.

Verslag van de begeleidingscommissie van het evaluatie-onderzoek naar de meldingsprocedure euthanasie.

*Ervaringen met de Awb: besluiten over ruimtelijke ordening, milieu en standplaatsen
Vrije Universiteit Amsterdam, Vakgroep Constitutioneel recht en Bestuursrecht;
Rijksuniversiteit Utrecht, Instituut voor Staats- en Bestuursrecht*

B.J. Schueler, J. Struiksmā, F.C.M.A. Michiels, P.J.J. van Buuren, A.R. Neerhof

Het rapport bevat de resultaten van een onderzoek naar de werking van de Awb ten aanzien van een aantal gemeentelijke en provinciale besluiten: de vrijstelling ex artikel 19 WRO, de milieuvergunning, de standplaatsvergunning alsmede sanctiebesluiten en beslissingen op bezwaar op deze beleidsterreinen. Centraal doel van het onderzoek was na te gaan of de Awb de kwaliteit van de besluitvorming en de omvang van de bestuurslasten heeft beïnvloed. Een beperking daarbij was dat de Awb nog maar zo kort in werking is. Toch is duidelijk geworden dat de Awb heeft geleid tot een lichte verbetering van de kwaliteit van de besluitvorming, dit echter ten koste van een lichte toename van de bestuurslasten. Het onderzoek heeft daarnaast een aantal interessante resultaten opgeleverd, onder meer met betrekking tot de dominante positie van het vooroverleg (dat niet in de Awb is geregeld!) en het vrijwel exclusieve rechtmatigheidskarakter van de toetsing in de bezwaarschriftprocedure.

Ervaringen met de Awb: aspecten van financiële beschikkingverlening; een eerste evaluatie van de Awb

Rijksuniversiteit Groningen, Vakgroep Bestuursrecht en Bestuurskunde

M.S. Beerten, J.J.A. Bosch, H.E. Bröring, M. Herweijer, A.J.G.M. van Montfort, F.M.

Noordam, F.W. Verbaas

In dit boek wordt verslag gedaan van een eerste evaluatie van de Awb in drie belangrijke sectoren: belastingen, studiefinanciering en sociale zekerheid. In het onderzoek is voorts gekeken naar de uitzonderingen die de wetgever op het algemene Awb-regime heeft toegestaan. Moeten die uitzonderingen worden gehandhaafd? Ten slotte zijn een groot aantal knelpunten en leemten in de Awb geconstateerd. Voor het wegnemen daarvan worden voorstellen gedaan.

Ervaringen met de Awb: subsidiebeschikkingen

Rijksuniversiteit Leiden, Vakgroepen Staatsrechtelijke Vakken en Bestuurskunde

F.B.A. Jorna, M. Schnetz, G.A.C.M. van Ballegooij, Th. G. Drupsteen, G.S.A. Dijkstra,

A.E. Schilder

Het onderzoeksterrein subsidiëring kenmerkt zich door een grote variatie. De mate van gebondenheid van besluiten, de aard van de beleidsterreinen, de vaagheid van normen en de wijze van procedurele normering van de besluitvorming verschillen sterk. Bovendien maken zowel rijksoverheid als decentrale overheden gebruik van het beleidsinstrument subsidies. Het onderzoek is beperkt tot bestuurlijke procedures, meer in het bijzonder de besluitvorming op aanvragen en bezwaarschriften. De vraagstelling is gericht op het in kaart brengen van de gevolgen van de inwerkingtreding van de Awb op het terrein van de subsidieverlening: heeft de invoering geleid tot veranderingen in de relatie tussen burger en bestuur; wat zijn de gevolgen voor de werklust voor het bestuur; heeft invoering van de Awb geleid tot organisatorische veranderingen? Ter beantwoording van deze vragen zijn vijf beleidsterreinen geselecteerd (volkshuisvesting, landbouw, economische zaken, cultuur en welzijn).

Bijlage 3

Overzicht van afgeronde en lopende onderzoeksprojecten afdeling SIBa

Afgeronde projecten

- *Erfrecht*: ondersteuning van de Regeringscommissie erfrecht bij het verzamelen, verwerken en analyseren van gegevens afkomstig van een aantal notarissen.
- *Heenzendingen*: het leveren van gegevens aan de rekenkamer ten behoeve van een onderzoek.
- *Faillissementen*: bijdrage aan een in opdracht van Justitie gedaan onderzoek naar het oneigenlijk gebruik van de Faillissementswet.
- *Economische transformatie, globalisering*: een bijdrage aan dit project in het kader van Justitie 1999.
- *Kerncijfers OM*: het leveren van cijfermateriaal en analyses ten behoeve van het jaarverslag van het openbaar ministerie.
- *Criminaliteit en Handhaving*: het schrijven van een (in januari 1997) door het OM uitgebrachte publicatie over slachtoffers, daders en strafrecht.

Lopende projecten

- *Scenario's drugs*: deel uitmaken van een klankbordgroep van een door de Stichting Toekomstverkenningen Gezondheidszorg uitgevoerd onderzoek.
- *Gegevensarchitectuur OM*: deelnemen aan de werkgroep in het kader van de reorganisatie van het OM.
- *Verbeteren beleidsinformatievoorziening jeugdcriminaliteit*: het voorzitten en bemensen van een werkgroep in het kader van het beleidsprogramma jeugdcriminaliteit.
- *JCP*: het via Justweb (en later Internet) verspreiden van beleidsinformatie over jeugdcriminaliteit.
- *Rapsody*: het leveren aan een bijdrage aan het beheer en de verbetering van het beleidsinformatiesysteem Rapsody.
- *Verkeer*: het leveren van een bijdrage in het kader van IBO-V, een interdepartementale werkgroep.
- *Raming celcapaciteit*: het ondersteunen van een werkgroep die als doel heeft om te komen tot verbeterde ramingsinstrumenten voor de behoefte aan celcapaciteit.
- *Substitutie taakstraffen*: het mede schrijven van een publicatie waarin de ontwikkelingen met betrekking tot duur en volume van het aantal vrijheidsstraffen worden beschreven, en het met behulp van een rekenmodel doorrekenen van beleidsopties, beide in het kader van de IBO-taakstraffen werkgroep.

- *CBS*: in overleg met het CBS trachten te komen tot een verbetering van de wederzijds bestaande gegevensverzamelingen.
- *JDS*: in overleg met de Justitiële Documentatiedienst komen tot een uitbreiding van de gegevensverzameling van SIBa met (anonieme) gegevens over verdachten en hun onherroepelijke straffen.
- *CRIEM*: het leveren en verwerken van statistische gegevens ten behoeve van het project 'Criminaliteit en Etnische Minderheden'.
- *Economie en Justitie*: het leveren van een bijdrage aan een werkgroep binnen het departement.
- *P&C-parketten*: het ondersteunen van het parket-generaal bij de planning-en-controlerende langs de parketten.

Bijlage 4

Lijst van in 1996 verschenen wetenschappelijke artikelen

Berg, E.A.I.M. van den

Milieucriminaliteit; liegen en bedriegen in de context van vertrouwen en afhankelijkheid. In: P.C. van Duyne (red.) e.a., *Handboek fraudepreventie* Alphen aan de Rijn, Samson BedrijfsInformatie, 1996, pp. II.C-1-II.C-18

Bunt, H.G. van de

De definitie van georganiseerde criminaliteit. In: F. Bovenkerk (red.), *De georganiseerde criminaliteit in Nederland* Arnhem, Gouda Quint, 1996, pp. 27-36

Bunt, H.G. van de

Financieel rechercheren is geen nieuw kunstje
Justitiële verkenningen, jrg. 22, nr. 9, 1996, pp. 15-21

Bunt, H.G. van de

Inkijkoperaties door klokkeluiders. In: E.W. Kolthoff, E. van Vliet (red.), *Criminele auditing*, Den Haag, VUGA, 1996, pp. 107-112

Bunt, H.G. van de

De rol van de vrije-beroepsbeoefenaren. In: F. Bovenkerk (red.), *De georganiseerde criminaliteit in Nederland* Arnhem, Gouda Quint, 1996, pp. 155-162

Bunt, H.G. van de, W.M.E.H. Beijers

Criminaliteit en het traditionele boefbeeld
RADAR 96, Stand van zaken in de wetenschap, 1996, pp. 415-422

Bunt, H.G. van de, W. Huisman

Organisatiecriminaliteit. In: H.G. van de Bunt, W. Huisman (red.), *Criminologie* Heerlen, Open Universiteit, 1996, pp. 163-178

Bunt, H.G. van de, W. Huisman

Wie is er gevoelig voor shaming?
Tijdschrift voor criminologie, jrg. 38, nr. 4, 1996, pp. 375-381

Grapendaal, M.

Drugsgebruik en criminaliteit; een theoretische stellingname met praktische consequenties. In: T. Blom, H. de Doelder, D.J. Hessing (red.), *Naar een consistent drugsbeleid* Arnhem, Gouda Quint, 1996, pp. 167-173

Grapendaal, M.

Over criminaliteit en kattekwaad; de wenselijkheid van een strafrechtelijke ondergrens
Justitiële verkenningen, jrg. 22, nr. 6, 1996, pp. 85-100

Keizer, M.P., R.F. Kouwenberg

De effectiviteit van telefoontaps
Politieofficier, nr. 10, 1996, pp. 39-43

Keizer, M.P., R.F. Kouwenberg

Telefoontap blijkt 'populaire' methode
Algemeen Politieblad, jrg. 145, nr. 21, 1996, pp. 10-12

Kleemans, E.R.

Herhaald slachtofferschap van het delict woninginbraak
Tijdschrift voor criminologie, jrg. 38, nr. 3, 1996, pp. 231-244

Kleiman, W.M., P.H. van der Laan

Lokale Initiatieven bei Bekämpfung und Prävention von Jugendkriminalität; eine Skizze der Situation in den Niederlanden. In: Th. Trenzcek, H. Pfeiffer (red.), *Kommunale Kriminalprävention*

Bonn, Forum Verlag Godesberg, 1996,
pp. 154-168

Klijn, A.

Dat gezeik, daar heb ik geen zin in
Advocatenblad, jrg. 76, nr. 13, 1996,
pp. 561-563

Klijn, A.

De sociale advocatuur in de jaren
negentig (en verder?)
Recht der Werkelijkheid, 1996, nr. 1,
pp. 1-23

Klijn, A.

De sociale praktijk in de advocatuur;
over invloed van geld, sekse en politiek.
In: H. Ganzenboom, S. Lindenberg (red.),
*Verklarende sociologie; opstellen voor
R. Wippler*

Amsterdam, Thesis Publishers, 1996,
pp. 241-255

Klijn, A.

Vraag en aanbod op de markt voor
rechtshulp; een reconstructie van
twintig jaar onderzoek in Nederland.
In: J. Griffiths (red.), *De sociale werking
van recht; een kennismaking met de
rechtssociologie en rechtsantropologie*
Nijmegen, Ars Aequi Libri, 1996,
pp. 191-254

Klijn, A., S. van Leeuwen

Kwaliteit verzekerd? Hoe inschrijf-
voorwaarden kunnen uitpakken
Advocatenblad, jrg. 76, nr. 16, 1996,
pp. 744-748

Klijn, A., S. van Leeuwen

De sociale advocatuur naar de kelder?
Een vergelijking 1979-1993
Advocatenblad, jrg. 76, nr. 14, 1996,
pp. 609-612

Kommer, M.M.

De overheid op Internet
Overheidsmanager, 1996, nr. 11, pp. 1-3

Kommer, M.M.

De permanente projectorganisatie (1)
Overheidsmanager, 1996, nr. 12, pp. 1-3

Kruissink, M.

Bedrijfsinbraak; professionele daders
nopen tot professionele preventie. In:
P.C. van Duyne, e.a. (red.),

Fraudepreventie

Alphen aan de Rijn, Samsom
Bedrijfsinformatie, 1996, pp. 1-18

Kruissink, M.

Commercial burglary; the offender's
perspective
Security Journal, jrg. 7, 1996, pp. 197-203

Kruissink, M.

Een dikke 7
Sec., jrg. 10, nr. 2, 1996, p. 20

Kruissink, M.

Policing and change
*European Journal on Criminal Policy and
Research*, jrg. 4, nr. 3, 1996, pp. 134-136

Kruissink, M., L.W. Blees

Schietwapenbureaus veelbelovend
Modus, jrg. 5, nr. 3, 1996, pp. 6-9

Laan, P.H. van der

Andere tijden, andere opvattingen, ander
jeugdstrafrecht
Comenius, jrg. 16, 1996, pp. 42-69

Laan, P.H. van der

Das neue Niederländische
Jugendstrafrecht; von der minimalen
Intervention zur Repression
DVJJ-Journal, jrg. 2, nr. 152, 1996,
pp. 119-125

Leuw, Ed., M. Grapendaal

Mogelijke effecten van verstrekking van
heroïne op criminaliteit en overlast door
drugsverslaafden
*Tijdschrift alcohol en drugs en andere
psychotrope stoffen*, jrg. 21, nr. 2,
1995-1996, pp. 87-94

Leuw, Ed., C.D. Kaplan

A tale of two cities; drug policy instruments and city networks in the European Union
European Journal on Criminal Policy and Research, jrg. 4, nr. 1, 1996, pp. 74-89

Leuw, Ed., I. Haen Marshall

Preface to the second printing of 'Between prohibition and legalization'. In: Ed. Leuw, I. Haen Marshall (red.), *Between prohibition and legalization* Amsterdam, Kugler Publications, 1996, pp. vii-xxi

Nelen, J.M.

Arrest Van der Valk
Volkskrant, 12-7-1996

Nelen, J.M.

Ontnemingswetgeving; uitgangspunten en praktische uitwerking
Justitiële verkenningen, jrg. 22, nr. 9, 1996, pp. 46-56

Nelen, J.M., J.J.A. Essers

Boekbespreking Pan i Respet
Migrantenstudies, jrg. 12, nr. 1, 1996, pp. 46-47

Netburg, C.J. van

Ex-prisoners and the labour-market; a literature review
European Journal on Criminal Policy and Research, jrg. 4, nr. 3, 1996, pp. 128-134

Sabee, V.

Parcon-experiment krijgt geen vervolg
Algemeen politieblad, jrg. 145, nr. 9, 1996, pp. 18-19

Terlouw, G.J., J.J.M. van Dijk

An international perspective of the business community as victims of fraud and crime
Security Journal, jrg. 7, 1996, pp. 157-167

Terlouw, G.J., M. Junger, P.G.M. van der Heijden

Crime, accidents and social control

Criminal behavior and mental health, jrg. 5, nr. 4, 1995-1996, pp. 386-410

Terlouw, G.J., C. Rutenfrans

Zelfcontrole en delinquent gedrag
Tijdschrift voor criminologie, jrg. 38, nr. 1, 1996, pp. 64-76

Wartna, B.S.J.

Wie weerstaat de verleidingen van de vrijheid? RETour Helmond biedt gedetineerden weg terug naar de samenleving
SEC, jrg. 10, nr. 4, 1996, pp. 20-21

Wemmers, J.M.

The dutch victim guidelines and their impact upon victim satisfaction. In: *International Victimology; selected papers from the 8th International Symposium* Canberra, Australian Institute of Criminology Canberra, 1996, pp. 133-140

Wiersma, E.C.

Commercial burglars in the Netherlands; reasoning decision-makers?
International Journal of Risk, Security and Crime Prevention, jrg. 1, nr. 3, 1996, pp. 217-225

Bijlage 5

Lijst van overige activiteiten

M.M.J. Aalberts

Begeleidingscommissie Veilig wonen Rotterdam
Voorzitter Justitie Emancipatie Stimulering
Projectgroep Emancipatie-onderzoek
Begeleidingscommissie Emancipatiefacet in onderzoek
Begeleidingscommissie Veilig wonen IJsselland
Begeleidingscommissie Racisme en overheidsreactie
Brede begeleidingscommissie BOPZ
Werkgroep kosten vreemdelingen
Begeleidingscommissie Schietwapencriminaliteit
Begeleidingscommissie Illegale arbeid
Adviseur migratie onderzoek
Lid Klankbordgroep evaluatie onderzoek

E.A.I.M. van den Berg

Lid Klankbordgroep Schone Lente
Lid Werkgroep Georganiseerde misdaad (Willem Pompe)
Lid Werkgroep Onderzoekprogrammering milieuwethandhaving Justitie
Lid Stuurgroep Onderzoek milieuscan politieregio Brabant-Zuid-Oost
Lid Landelijk overleg fenomeenonderzoekkernteams

L. Boendermaker

Lid Begeleidingscommissie Follow-up buro WESP
Lid Projectgroep Selectie en plaatsing JJI
Lid redactieraad Justitiële verkenningen

M.W. Bol

Lid Begeleidingscommissie Herziening gerechtelijk vooronderzoek

H.G. van de Bunt

Hoogleraar Empirische Criminologie, vakgroep Criminologie, Vrije Universiteit van Amsterdam
Voorzitter Commissie Criminaliteit en MKB
Lid College van Advies Stichting Beroepsmoraal en Misdaadpreventie
Lid redactieraad European Journal on Criminal Policy and Research
Lid redactieraad Justitiële verkenningen

C. Cozijn

Lid Werkgroep Inhoud Letsel Informatie Systeem
Lid Werkgroep Representativiteit LIS
Lid Werkgroep Representativiteit NEHR
Lid Commissie Standaardisatie ongevalgegevens
Lid Begeleidingscommissie Kostenmodel letsels

A.A.M. Essers

Lid Werkgroep Verbetering beleidsinformatievoorziening

M. Grapendaal

Lid Dienstcommissie Algemene Leiding / Voorzitter Ondernemingsraad Algemene Leiding
Lid Werkgroep COST A-6; Europese Unie, evaluaties van acties ter bestrijding van de drugsproblematiek

R.B.P. Hesseling

Lid Commissie Woonstijlen
Lid ACC-werkgroep Misdaadanalyse
Lid Expert group Mechanisme aard en omvang van de georganiseerde misdaad in de Europese Unie
Lid Begeleidingscommissie Infrastructuur en woninginbraak

M.P. Keizer

Lid redactieraad Justitiekant

E.R. Kleemans

Bestuurslid NVK
Lid ACC-werkgroep Misdaadanalyse
Lid Werkgroep Inbrekers
Lid Begeleidingscommissie Infrastructuur en woninginbraken
Lid Landelijk overleg fenomeenonderzoek

W.M. Kleiman

Lid Projectgroep Opstart cliëntvolgsystem
Lid Interpretatieteam Jeugdmonitor Groningen
Lid Begeleidingscommissie Nieuwe perspectieven Rotterdam

M.A.V. Klein-Meijer

Voorzitter Adviescommissie Maatschappelijke Belangen van de Nederlandse Vereniging van Bibliothecarissen, Documentalisten en Literatuuronderzoekers (NVB)
Lid afdeling Wetenschappelijke Bibliotheken van de NVB
Lid Adviesraad Library Performance van het NBBI, projectbureau voor informatiemanagement bv

Secretaris Werkgroep Vakreferenten Sociale Wetenschappen
Redacteur Justitiële verkenningen

A. Klijn

Associate van het Institute for the study of the legal profession, Faculteit der Rechtsgeleerdheid, Universiteit van Sheffield
Lid International working group for the study of the legal profession
Lid Begeleidingscommissie Organisatie en effectiviteit van het nieuwe besturingsmodel rechtshulp

M.G.J. Kockelkoren

Klankbordgroep IBO (Interdepartementaal Beleidsonderzoek) verkeershandhaving
Secretaris Programmering van onderzoek
Commissie Informatietechnologie en recht

M. Kommer

Lid Dienstcommissie Algemene Leiding / lid Ondernemingsraad Algemene Leiding
Secretaris NVK
Lid RvE European committee on crime problems / group of experts
Lid Projectgroep Betere beheersing celcapaciteit (BBC)
Lid Begeleidingscommissie Incassoprocedures (RU Utrecht)
Lid Projectgroep Justitie in de buurt
Lid Werkgroep Onderzoekprogrammering milieuwethandhaving Justitie
Adviseur IBO-werkgroep Substitutie taakstraffen
Lid Gebruikersraad Corporate Database
Lid redactieraad European Journal on Criminal Policy and Research

M. Kruissink

Lid Begeleidingscommissie ITS-onderzoek Halt-afdoening
Lid Begeleidingscommissie Inspectie politie
Lid Begeleidingscommissie Huiselijk geweld
Redacteur SEC

P.H. van der Laan

Voorzitter EOEG-conferentie Crime, Employment and the Reintegration of Offenders
Lid Expert committee treatment of young adult offenders (RvE)
Redacteur Tijdschrift voor criminologie
Lid redactieraad Tijdschrift 0-25
Lid deelredactie Delikt en Delinkwent
Lid redactieraad CEP Bulletin
Lid Stuurgroep Clientvolgsysteem jeugdcriminaliteit
Lid Begeleidingscommissie Rijksuniversiteit Groningen rijksinrichting Den Eng
Lid Begeleidingscommissie Cliënt-vertrouwenspersonen jeugdhulpverlening

Lid Raad van deskundigen Centrum voor daghulp en training Eindhoven
Lid Klankbordgroep Programma kwaliteitszorg Justitiële Jeugdinstellingen
Lid Coördinatiegroep Opvoedingsondersteuning
Lid Commissie Onderzoek taakstraffen
Lid Begeleidingscommissie Willem Pompe Instituut achtergronden racistisch geweld
Lid Departementale werkgroep jeugdcriminaliteit
Lid Begeleidingscommissie RU Groningen Trainingen sociale vaardigheden

Ed. Leuw

Lid Scientific board European Drug Monitoring Centre
Lid Scenariocommissie Toekomstverkenningen voor het Nederlandse drugsbeleid
Centrale Commissie Behandeling heroïneverslaafden
Lid Begeleidingscommissie National Focal Point (NIAD) Drug Monitoring Centre
Lid Wetenschappelijk Comité ter voorbereiding wereldcongres van de ICAA
Redacteur TADP
Lid Werkgroep Onderzoek recidivegevaar TBS

E.M. Naborn

Commissie Onderzoek taakstraffen (COT)
Stuurgroep Justitie Emancipatie Stimulering (JES)
Lid Begeleidingscommissie Onderzoek deelname buitenlandse kansspelen (College van Toezicht op Kansspelen)
Lid Begeleidingscommissie Onderzoek Criminaliteit: rechtspersonen en bestuurlijke aanpak (DPJS)

J.M. Nelen

Lid Landelijk Ontnemingsoverleg (LOO)
Lid Schrijfgroep De ontnemingswetgeving t.b.v. Leergang georganiseerde criminaliteit t.b.v. kernteams (CITO)
Lid Deelprojectgroep Ontneming
Lid BFO-platform
Lid Werkgroep Misdad-geld-straft

C.J. van Netburg

Lid Projectgroep Documentaire Informatievoorziening OM
Lid afdeling Juridische Informatie NVB
Lid Literatuuronderzoekers en informatiespecialisten NVB

L.A. van den Ouden

Penningmeester Sociaal Fonds ministerie van Justitie

I. Passchier

Lid Werkgroep Economische transformatie (Project Justitie 1999)
Secretaris Adviescommissie Onderzoek georganiseerde criminaliteit

V. Sabee

Lid Werkgroep Misdaad-geld-straf
Lid BFO-platform

E.C. Spaans

Lid Begeleidingsgroep van de (zelf)evaluatie van het experiment gemengde detentie

G.J. Terlouw

Lid Werkgroep Misdaad-geld-straf

R.A. Visser

Lid curatorium GEOPLAN, Beleid en Onderzoek
Lid Werkgroep Evaluatie-onderzoek, Platform Beleidsanalyse

H.C. Vreugdenhil

Lid Onderdeelscommissie

B.S.J. Wartna

Lid Werkgroep JDS/Rap

J.M. Wemmers

Lid Begeleidingscommissie Herhaalde slachtofferschap
Lid Begeleidingscommissie Eerste opvang zeden slachtoffers
Lid JES
Lid Begeleidingscommissie Tevredenheidsenquête Terwee
Lid redactieraad World Society of Victimology Newsletter

J.W. van Wetten

Lid Corruptie en fraude overleg (CORF)
Lid Werkgroep Dieptecontrole
Lid Ontwikkelteam Milieu-informatievoorziening OM
Lid Werkgroep Schijnhuwelijken

Bijlage 6

Personeelsbezetting WODC 1 januari 1997

Directeur WODC

prof. dr. H.G. van de Bunt

Controller

J.J.A. Essers

Bureau Management Ondersteuning

Hoofd

L.A. Van den Ouden

Medewerker

J.L. Krul

Medewerkers redactie en publiciteit

mw. drs. L. Doornhein

mw. drs. M.J. Kok

mw. M.E. Sampiemon

H.J.J. Simons

secretaresse

mw. P.A. Broeke

Afdeling Onderzoek

Hoofd

vacature

Programmacoördinatoren

dr. M.M. Kommer

dr. P.H. van der Laan

Hoofdonderzoeker

dr. A. Klijn

Wetenschappelijk onderzoekers

mw. drs. N.J. Baas

mw. mr. E.M.Th. Beenackers

mw. drs. E.A.I.M. van den Berg

mw. drs. L. Boendermaker

mw. dr. M.W. Bol

drs. M. Grapendaal

drs. M. Kruissink

drs. Ed. Leuw

mw. drs. N.M. Mertens

mr. drs. J.M. Nelen

drs. E.C. Spaans

drs. G.J. Terlouw

drs. B.S.J. Wartna

mw. dr. C. van der Werff

Coördinator Methoden en Technieken

mr. drs. C. Cozijn

Onderzoekmedewerkers

R. Aidala
drs. U.G. Aron
mw. E.J.M. Barendse-Hoornweg
mw. M. Brouwers
mw. mr. N. Dijkhoff
mw. B.J.W. Docter-Schamhardt
A.A.M. Essers
drs. R.F. Kouwenberg
G. Paulides
mw. drs. C. Verwers

Consulent wetenschappelijke automatisering

mw. T.C. Remmelzwaal

Secretaresse

mw. V.A.T. van den Broek

Tijdelijke medewerkers

drs. W.M.E.H. Beijers
mw. drs. L.W. Blee
drs. R.J.J. Eshuis
drs. M.P. Keizer
dr. E.R. Kleemans
mw. drs. W.M. Kleiman
mw. drs. N. Kuyvenhoven
mw. F.A.J.M. Lunenburg-van den Heuvel
mw. C.F.M. van der Meij
drs. V. Sabee
mw. drs. J. Van der Schaaf
drs. J.W. van Wetten
drs. E.G. Wiersma

Afdeling Extern Wetenschappelijke Betrekkingen*Hoofd*

dr. R.A. Visser

Senior projectbegeleiders

mw. drs. M.G.J. Kockelkoren
mw. drs. A. Slotboom

Projectbegeleiders

mw. drs. E.M. Naborn
dr. H.C.L. Vreugdenhil
mw. drs. I. Passchier

Medewerker

J.W. Hoogduijn

Secretaresse

mw. S.E.J. van Veen

**Afdeling Statistische
Informatievoorziening en
Beleidsanalyse**

Hoofd

drs. P.P.M. van Hooff

Coördinator

dr. M.P. Tummers

Senior medewerkers

drs. W. van der Heide

drs. G.A.L.M. Huijbregts

drs. R.F. Meijer

drs. M.M. Schreuders

drs. P.R. Smit

mw. drs. P.L.M. Steinmann

Medewerkers

P.P.J. Groen

L.K. de Jonge

G.J. de Krosse

mw. W.A.C. van Tilburg

Secretaresse

mw. P.A. van Zuidam

**Afdeling Documentaire
Informatievoorziening**

Hoofd

mw. drs. M.A.V. Klein-Meijer

Eindredacteur JV

dr. B.A.M. van Stokkom

Redacteur JV

mr. P.B.A. ter Veer

Literatuurdocumentalisten

L.A. Hermsen

mw. M.H. Moene

C.J. van Netbug

mw. P.H.T. Secherling

*Redactiemedewerker European
Journal on Criminal Policy and
Research*

mw. K.E. Slabbers-Verstraeten

Secretariaatsmedewerker

mw. A. Weide-Eind

Bureaumedewerker

Annie van de Heijden

Tijdelijk medewerker

mw. drs. A.H. Baars-Schuyt

Bijlage 7

Rapportage van de Raad van Advies van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatie- centrum

Taken van de Raad van Advies

In het Protocol verzelfstandiging Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum van 9 december 1993 is voorzien in een Raad van Advies (RvA). Deze is per 2 mei 1995 ingesteld.¹ De taak van de RvA is gelegen in de kwaliteitsbewaking van zowel het *onderzoek als de documentatie*. De raad toetst of het onderzoek en de documentatie als geheel van voldoende niveau is, tegemoetkomt aan redelijke verwachtingen, evenwichtig is samengesteld en de wetenschappelijke toets kan doorstaan. De raad komt twee keer per jaar bijeen en rapporteert één keer per jaar aan de bestuursraad van het ministerie van Justitie.

Verslag van de activiteiten

De RvA is in 1996 twee keer bijeengekomen, op 7 maart en 14 november. In de eerste vergadering is onder meer aandacht besteed aan het *European Journal on Criminal Policy and Research*. De raad is het erover eens dat over het voortbestaan van het tijdschrift een goede evaluatie dient te komen. Dit zal over twee jaar geschieden wanneer duidelijker is of bijvoorbeeld het aantal abonnees gegroeid is.

In de tweede vergadering is de onderzoekprogrammering 1997/1998 besproken. De leden van de raad hebben een aantal suggesties voor verbetering gedaan; deze zijn verwerkt. Tevens is het organisatie-/formatierapport, ten behoeve van de fusie met EWB en SIBa, besproken en de daaruit voortvloeiende verbreding van de taak van de RvA.

Het jaarverslag 1996 is wegens omstandigheden schriftelijk becommentarieerd door de leden van de raad. De wijzigingen zijn opgenomen en het verslag is goedgekeurd.

De RvA heeft waardering voor de reactie van het WODC op de fusie in 1996 en is tevreden over de kwaliteit van de producten van het WODC.

¹ Zie voor de samenstelling pagina 1.